

AB

36 $\frac{7}{12}$

Original .

ENCYCLOPÆDIA
PHILANTHROPICA
HORATHII FLACCI

SELECTIS
EX OMNI GENERE
LECTU
VEL
UTILIORIBUS
VEL
INNOCENTER JUCUNDIS
COLLECTISQUE SUB TITULOS EJUSDEM
GENERIS REBUS.

Lectoribus poetarum optimatum studiosis, iisdem-
que, hæc auctoris selectiora esse, editori credentibus; inque
usum scholarum, quas, cum Horatio male abuterentur toto;
in selecta argumentorum omnium varietate totius instar ha-
bere utique oportet: præcipue vero *juvenum præceptoribus*,
quos, ut recte, varie, & promte latino loqui sermone
valeant, cunctis poetis summatibus, breviorum ope, solito
familiarius uti debere, ipsi sentient, si libuerit
periclitari.

IN PHILANTHROPIIS DESSAVIENSI
ET RHÆTICO HELVETORUM.

LIPSIÆ,
APUD S. L. CRUSIUM, 1775.

GYMN. HALB.

ENCYCLOPEDIA
PHILANTHROPICA
HOMAGE TO THE

BY JOHN GARDNER
L. E. G.

UTILLI
INOCENT
COMPTON

...

IN THE ...

...

457

Indulgentes Tueamini
Modica Ex Unius Studio Augmenta
Rerum
Favente Deo
Breve Magnarum Post Tempus
Nisi Gerendarum Nervus
Communis Multorum
In Bona Cæpta Favor
Languet Ubicunque Et Torpeat
Hæc Autem
Diverfo Vestro Splendore
Collustrare Dignemini
Vos in
Magna Britannia
Viri Cosmopolitæ
Sapientissimi Et Benignissimi.

Tabula

Index

Faint, mostly illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text appears to be organized into sections or chapters, with some words like "Index" and "Tabula" visible at the top. The rest of the page contains several lines of text that are too light to read accurately.

AT IOHANNI BASTIENI

Tabula

PRÆFATIO.

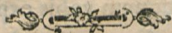
Præfatus maxime necessaria sum in libelli inscriptione. Reliqua intelligetis, *candidissimi lectores*, ex *Horatii* integri cum hoc ejusdem breviario comparatione; itidem ex Encyclopædiæ *Ovidii Nasonis* Philanthropicæ præmissis, cujus libelli scholastici non alia, quam hujus, ratio est, qui exhibet non parvo labore selecta & denuo conjuncta. Hæc omnia ad usum paulo accommodatiora erunt, post editum aliquando univrsum in omnia ejusmodi breviora mihi proposita indicem. Interim sufficiet scholarum magistris ad intelligenda & interpretanda nomina propria quodlibet probandum Lexicon Antiquarium & Mythologicum. Seminarii autem scholastici seu pedagogici, quod *Philanthropium* dixi, consilium & rationem vobis explicavi commentariolo inscripto *Cosmopolitis* &c. Quod in generis usum humani stet, augetur & expoliatur, vix opto impensius, quam ut vestrum quisque valeatis.

DESSAVLÆ,
Calendis Juliis 1775.

M. JO. BERNH. BASEDOVIUS, P. P.
Philanthrop. Dessav. Curator.

INDEX ARGUMENTORUM.

- I. Quaedam excerptæ sententiæ — pag. 1.
- II. Ex arte poetica — — pag. 3.
- III. Ex lyricis.
- 1) De vita honesta & beata — — pag. 13.
- 2) De festanda, qua fas est, hilaritate pag. 24.
- 3) De rebus publicis — — pag. 30.
- 4) De rebus privatis — — pag. 41.
- IV. Ex sermonibus & epistolis.
- 1) De vita honesta & beata — — pag. 46.
- 2) De vita publica & civili — — pag. 67.
- 3) De rebus Horatii & poetarum — — pag. 75.

I. QUÆDAM EXCERPTÆ SENTENTIÆ.

1) *V*alet ima summis
Mūtare, & insignem attenuat Deus,
Obscura promens. Hinc apicem rapax
Fortuna cum stridore acuto
Sustulit: hic posuisse gaudet.

2) *J*ustum & tenacem propositi virum
Non civium ardor, prava jubentium,
Non vultus instantis tyranni
Mente quatit solida; neque auster
Dux inquieti turbidus Adriæ,
Nec fulminantis magna Jovis manus.
Si fractus illabatur orbis,
Impavidum ferient ruina.

3) *I*nteger vita scelerisque purus
Non eget Mauri jaculis, neque arcu
Nec venenatis gravida sagittis,
Fusce, pharetra.

4) *V*is, consilii expert, mole ruit sua;
Vim temperatam Di quoque provehunt
In majus. Idem odere vires
Omne nefas animo moventes.

5) (*Horatius Atheus Epicurizans*)
Credat Judæus Apella
Non ego! Namque, Deos, didici; securum agere ævum,
Nec, si quid *miri* faciat natura, Deos id
Tristes ex alto cæli demittere tecto.

6) *F*ortes creantur fortibus, & bonis;
Est in juvenis, est in equis patrum
Virtus: nec imbellem feroces
Progenerant aquilæ columbam.

*D*octrina sed vim promovet insitam,
Restique cultus pectora roborant,
Uteunque defecere mores,
Dedecorant bene nata culpæ.

7) Non tu corpus eras, sine pectore, Di tibi formam,
Di tibi divitias dederant, artemque fruendi.

Horat.

A

Quid

Quid voveat dulci nutricula majus alumno,
 Quam sapere, & fari possit, quae sentiat, utque
 Gratia, fama, valetudo contingat abunde,
 Et mundus victus, non deficiente erumena?

8) Nil desperandum Teucro duce & auspice
 Teucro!

O fortes, pejoraque passi
 Mecum sate, viri! Nunc vino pellite curas!
 Cras ingens iterabimus aequor!

9) (*Ad Maecenatem*)

Satis superque me benignitas tua
 Ditavit. Haud paravero,
 Quod, aut avarus ut Chremes, terra premam,
 Discinctus, aut perdam, ut nepos.

10) (*Ad eundem*)

Negligens, ne qua populus laboret,
 Parce privatus nimium cavere; &
 Dona praesentis latus rape hora, ac
 Linque severa.

11) (*Ad Augustum*)

Serus in caelum redeas, diuque
 Laetus intersis populo Quirini;
 Neque te nostris vitiis iniquum
 Ocior aura

Pellat! hic magnos potius triumphos,

Hic ames dici pater atque princeps!
 Neu finas Medos equitare inultos,
 Te duce, Caesar.

12) (*Convivator & conviva*)

- - - Vescere sodes - - -

„Jam satis est. — At tu, quantum vis tolle. — Benigne!

— „Non injisi feres pueris munuscula parvis.

— „Jam teneor dono, quam si dimittar onustus.

— „Ut libet; haec parvis hodie comedenda relinques.

13) Prodigus & stultus donat, quae spernit & odit.

Hac seges ingratos tulit & feret omnibus annis.

Vir bonus & sapiens dignis ait esse paratum,

Nec tamen ignorat, quid distent ara lupinis.

14) Pa-

14) Passillos Rufillus olet, Gorgonius hircum.
Nil medium est.

15) (*In maledicum*)
Fœnum habet in cornu! Longe fuge! Dummodo risum
Excutiat sibi; non hic cuique parceret amico.
Hic niger est; Hunc tu, Romane, caveto!

16) *Ridiculum acri*
Fortius & melius magnas plerumque fecat res.

17) Dixerit *insanum* qui me, totidem audiet, atque
Respicere ignoto discet pendentia tergo.

O, major, tandem parcas, *insane*, minori!

18) Ille sinistrorsum, hic dextrorsum abit, *unus*
utrique

Error, sed variis illudit partibus. Hoc te
Crede modo insanum, nihilo ut sapientior ille,
Qui te deridet, caudam trahat.

19) (*De vino*)

- - - Generosum & lene requiro,
Quod curas abigat, quod cum spe divite manet
In venas animumque meum, quod verba ministrat.

20) Pone me, pigris ubi nulla campis
Arbor æstiva recreatur aura:
Quod latus mundi nebulae, malusque
Jupiter urget.

Pone sub curru nimium propinqui
Solis in terra domibus negata:
Dulce ridentem *Lalagen* amabo,

Dulce loquentem.

21) Natis in usum lætitiæ *scyphis*
Pugnare Thracum est: tollite barbarum
Morem: verecundumque Bacchum
Sanguineis prohibete rixis.

Vino & lucernis Medus acinaces

Immense quantum discrepat! *impium*

Lenite clamorem, fodales,

Et cubito remanete presso.

22) (*In Poëtam*) . . . In horas sæpe ducentos
Ut Magnum! versus facit, stans pede in uno.

II. EX ARTE POËTICA.

a) **H**umano capiti cervicem pictor equinam
Jungere si velit, & varias inducere plumas,
Undique collatis membris, ut turpiter atrum
Desinat in piscem mulier formosa superne:
Spectatum admitti risum teneatis amici?
Credite, Pisones, isti tabulae fore librum
Perfibilem, cujus, velut agri somnia, vanæ
Fingentur species: ut nec pes, nec caput uni
Reddatur forma.

b) **P**ictoribus atque Poëtis
Quidlibet audendi semper fuit æqua potestas.
Scimus, & hanc veniam petimusque damusque vicissim:
Sed non, ut placidis coëant immitia, non ut
Serpentes avibus gementur, tigribus agni.

c) **I**nceptis gravibus plerumque magna professis
Purpureus, late qui splendeat, unus & alter
Assuitur pannus: cum lucus, & ara Dianæ
Et properantis aquæ per amœnos ambitus agros,
Aut flumen Rhenum, aut pluvius describitur arcus,
Sed nunc non erat his locus. Et fortasse cupressum
Scis simulare. Quid hoc, si fractis enata exspes
Navibus, ære dato qui pingitur? Amphora cæpit
Institui, currente rota, cur urceus exit?
Denique sit, quod vis, simplex duntaxat & unum.

d) **M**axima pars vatum (pater, & juvenes patre digni)
Decipimur specie recti: brevis esse laboro,
Obscurus fio: sectantem lævia, nervi
Deficiunt animique: professus grandia turget:
Serpit humi tutus nimium timidusque procellæ.
Qui variari cupit rem prodigialiter unam,
Delphinum sylvis appingit, fluctibus aprum,
In vitium ducit culpæ fuga, si caret arte.

e) **S**umite materiam vestris, qui scribitis, æquam
Viribus, & versate diu, quid ferre reculent.

Quid

Quid valeant humeri. Cui lecta potenter erit res,
Nec facundia deferet hunc, nec lucidus ordo.

f) **O**rdinis hæc virtus erit, & Venus (aut ego fallor)

Ut jam nunc dicat, jam nunc debentia dici,
Pleraque differat & præsens in tempus omittat:
Hoc amet, hoc spernat, promissi carminis auctor.

g) **I**n verbis etiam tenuis cæutusque ferendis,
Dixeris egregie, notum si callida verbum
Reddiderit junctura novum. Si forte necesse est
Indiciis monstrare recentibus abdita rerum,
Fingere cinctutis non exaudita Cethegis
Continget, dabiturque licentia sumta pudenter.
Mortalia facta peribant:

Nedum sermonum stet honos, & gratia vivax.
Multa renascentur, quæ jam cecidere, cadentque,
Quæ nunc sunt in honore vocabula, si volet usus,
Quem penes arbitrium est, & jus, & normaloquendi.

b) **D**escriptas fervare vices, operumque colores,

Cur ego, si nequeo ignoroque, Poeta salutor?
Cur nescire, pudens prave, quam discere malo?

Verfibus exponi Tragicis res comica non vult.
Indignatur item privatis ac prope fœcco
Dignis carminibus narrari cœna Thyestæ.

Singula quæque locum teneant sortita decenter.
Interdum tamen & vocem Comœdia tollit,

Iratusque Chremes tumido delitigat ore:
Et tragicus plerumque dolet sermone pedestri
Telephus & Peleus, cum pauper & exul uterque
Projicit ampullas & sesquipedalia verba,
Si curat cor spectantis tetigisse querela.

i) **N**on satis est pulchra esse Poëmata: dulcia sunt,

Et quocumque volent, animum auditoris agunt,
Ut ridentibus arrident; ita flentibus adsunt
Humani vultus. Si vis me flere, dolendum est
Primum ipsi tibi: tunc tua me infortunia lædent,
Telephe, vel Peleu: male si mandata loqueris,
Aut dormitabo, aut ridebo. Tristitia mœstum
Vultum verba decent: iratum, plena minarum:

Ludentem, lasciva; severum, seria dictu.
 Format enim natura prius nos intus ad omnem
 Fortunarum habitum: juvat, aut impellit ad iram,
 Aut ad humum mœrore gravi deducit & angit:
 Post effert animi motus interprete lingua.

*) Si dicentis erunt fortunis absona dicta,
 Romani tollent equites peditesque cachinnum.

Intererit multum, Davus-ne loquatur, an Herus:
 Maturus-ne senex, an adhuc florente juventa
 Fervidus, an matrona potens, an sedula nutrix:
 Mercatorne vagus, cultorne virentis agelli:
 Colchus, an Assyrius: Athenis nutritus, an Argis.

l) Aut famam sequere, aut sibi convenientia finge
 Scriptor! Honoratum si forte reponis Achillem:

Impiger, iracundus, inexorabilis, acer,
 Jura neget sibi nata, nihil non arroget armis.
 Sit Medea ferox, invictaque; flebilis Ino,
 Perfidus Ixion, Jo vaga, tristis Orestes.

Si quid inexpertum scenæ committis, & audes
 Personam formare novam; servetur ad inum,
 Qualis ab incepto processerit, & sibi constet.

m) Nec sic incipies, ut scriptor cyclicus olim:
 Fortunam Priami cantabo & nobile bellum;

Quid dignum tanto feret hic promissor hiatu?
 Parturiunt montes, nascetur ridiculus mus.
 Quanto rectius hic, qui nil molitur inepte!

Dic mihi, Musa, virum, captæ post tempora Trojæ,
 Qui mores hominum multorum vidit & urbes.
 Non fumum ex fulgore, sed ex fumo dare lucem
 Cogitat, ut speciosa dehinc miracula promat,

n) Nec gemino bellum Trojanum orditur ab ovo.
 Semper ad eventum festinat, & in medias res,

Non secus ac notas, auditorem rapit: & quæ
 Desperat tractata nitescere posse, relinquit,
 Atque ita mentitur, sic veris falsa remiscet,
 Primo ne medium, medio ne discrepet inum.

o) Tu quid ego & populus mecum desideret, audi,
 Si plausoris eges aulæa manentis, & usque
 Sessuri

Sessuri, donec cantor, vos plaudite, dicat.
 Æeatis ejusque notandi sunt tibi mores,
 Mobilibusque decor naturis dandus, & annis.
 Reddere qui voces jam scit puer, & pede certo
 Signat humum, gessit paribus colludere, & iram
 Colligit ac ponit temere, & mutatur in horas.
 Imberbis juvenis, tandem custode remoto,
 Gaudet equis canibusque, & aprici gramine campi:
 Cereus in vitium flecti, monitoribus asper:
 Utilium tardus provisor, prodigus aris:
 Sublimis, cupidusque, & amata relinquere pernix.
 Conversis studiis, ætas animusque virilis
 Quarit opes, & amicitias, inservit honori:
 Commisisse cavet, quod mox mutare labore.
 Multa senem circumveniunt incommoda, vel quod
 Quarit, & inventis miser abstinet, ac timet uti:
 Vel quod res omnes timide, gelideque ministrat,
 Dilator, spe longus, iners, avidusque futuri:
 Difficilis, querulus, laudator temporis acti
 Se puero, censor castigatoreque minorum.
 Multa ferunt anni venientes commoda secum,
 Multa recedentes adimunt: ne forte seniles
 Mandentur juveni partes, pueroque viriles.
 Semper in adjunctis, ævoque morabimur aptis.
 p) **A**ut agitur res in scenis, aut acta refertur.
 Segnius irritant animos demissa per aurem,
 Quam quæ sunt oculis subjecta fidelibus, & quæ
 Ipse sibi tradit spectator: non tamen intus
 Digna geri, promes in scenam, multa que tolles
 Ex oculis, quæ mox narret facundia presens.
 Nec pueros coram populo Medea trucidet:
 Aut humana palam coquat exta nefarius Atreus.
 Quodcumque ostendis mihi sic, incredulus odi.
 q) **N**evè minor, neu sit quinto productior actu
 Fabula, quæ posci vult, & spectata reponi.
 Nec Deus interfit, nisi dignus vindicæ nodus
 Inciderit; nec quarta loqui persona laboret.
 Actoris partes chorus officiumque virile

Defendat: neu quid medios intercinat actus,
 Quod non proposito conducat, & hæreat apte.
 Ille bonis faveatque, & consilietur amicis,
 Et regat iratos, & amet peccare timentes.
 Ille dapes laudet mensæ brevis: ille salubrem
 Justitiam, legesque, & apertis otia portis.
 Ille tegat commissa, Deosque precetur & oret,
 Ut redeat miseris, abeat fortuna superbis.

r) **N**e quicumque Dens, quicumque adhibebitur heros,
 Regali conspectus in auro nuper & ostro,
 Migret in obscuras humili sermone tabernas,
 Aut, dum vitat humum, nubes & inania captet.
 Effutire leves indigna Tragedia versus,
 Ut festis matrona moveri iussa diebus,
 Intererit Satyris paulum pudibunda protervis.

r) **N**on ego inornata & dominantia nomina solum,
 Verbaque, Pisones, Satyrarum scriptor amabo:
 Nec sic enitar Tragico differre colori,
 Ut nihil intersit, Davus-ne loquatur, & audax
 Pythias, emuncto lucrata Simone talentum,
 An custos famulusque Dei Silenus alumni.
 Ex noto fictum carmen sequar, ut sibi quivis
 Speret idem, fudet multum, frustra que labore
 Aufus idem: tantum series juncturaque pollet!
 Tantum de medio sumptis accedit honoris!
 Sylvis deducti caveant (me iudice) Fauni,
 Ne, velut innati triviis, ac pene forenses,
 Aut nimium teneris juvenentur versibus unquam,
 Aut immunda crepent ignominiosaque dicta.
 Offenduntur enim, quibus est equus, & pater, & res:
 Nec, si quid fricti ciceris probat & nucis emtor,
 Æquis accipiunt animis, donant-ve corona.

r) **I**n scenam missus magno cum pondere versus,
 Aut operæ celeris nimium, cura que carentis,
 Aut ignorata premit artis crimine turpi.
 Non quivis videt immodulata poemata iudex,
 Et data Romanis venia est indigna Poëtis.

Idcirco-

Idcirco-ne vager, scribamque licenter? an omnes
 Vifuros peccata putem mea, tutus & intra
 Spem venia cantus? Vitavi denique culpam,
 Non laudem merui. Vos exemplaria Græca
 Nocturna versate manu, versate diurna.

u) Nil intentatum nostri liquere Poëta,

Nec minimum meruere decus, vestigia Græca
 Ausi deserere, & celebrare domestica facta:
 Vel qui, Prætextas, vel qui docuere Togatas,
 Nec virtute foret clarisve potentius armis,
 Quam lingua, Latium, si non offenderet unum.
 Quemque Poëtarum lima labor, & mora. Vos, o
 Pompilius sanguis, carmen reprehendite, quod non
 Multa dies, & multa litura coercuit, atque
 Præfectum decies non castigavit ad unguem.

v) Ingenium misera quia fortunatius arte
 Credit, & excludit sanos Helicone Poëtas

Democritus: bona pars non unguis ponere curat,
 Non barbam: secreta petit loca: balnea vitat:
 Nanciscetur enim pretium, nomenque Poëta,
 Si tribus Anticyris caput insanabile nunquam
 Tonsori Licino commiserit. O ego lavus,
 Qui purgo bilem sub verni temporis horam!
 Non alius faceret meliora Poëmata. Verum
 Nil tanti est. Ergo fungar vice cotis, acutum
 Reddere quæ ferrum valet, exfors ipsa secandi,
 Munus & officium, nil scribens ipse, docebo:
 Unde parentur opes: quid alat formetque Poëtam:

Quid deceat, quid non: quo virtus, quo ferat error.

w) Scribendi recte, sapere est & principium & fons.

Rem tibi Socraticæ poterunt ostendere chartæ,

Verbaque provisam rem non invita sequentur.

Qui didicit, patriæ quid debeat, & quid amicis:

Quo sit amore parens, quo frater amandus & hospes:

Quod sit conscripti, quod iudicis officium: quæ

Partes in bellum missi ducis: ille profecto

Reddere personæ scit convenientia cuique.

Respicere exemplar vitæ morumque jubebo

Doctum imitatore[m], & veras hinc ducere voces.
 Interdum speciosa locis, morataque recte
 Fabula, nullius Veneris, sine pondere, & arte,
 Valdius oblectat populum meliusque moratur,
 Quam versus inopes rerum, nugæque canoræ.

ω) Grajis ingenium, Grajis dedit ore rotundo
 Musa loqui, præter laudem, nullius avaris.
 Romani pueri longis rationibus affem
 Discunt in partes centum diducere. Dicit
 Filius Albini, si de quincunce remota est
 Uncia, quid superat? poterat dixisse, Triens. Heus,
 Rem poteris servare tuam. Redit uncia: quid sit?
 Semis. At hæc animos ærugo & cura peculi
 Cum semel imbuerit, speramus carmina fingi
 Possè linenda cedro, & levi servanda cupresso?

γ) Aut prodesse volunt, aut delectare Poëta,
 Aut simul & jucunda & idonea dicere vitæ,
 Quicquid præcipies, esto brevis, ut cito dicta
 Percipiant animi dociles, teneantque fideles.
 Omne supervacuum pleno de pectore manat.
 Ficta voluptatis causa, sint proxima veris:
 Nec quodeunque volet, poscat sibi fabula credi:
 Neu pransæ Lamiæ vivum puerum extrahat alvo,
 Centuria seniorum agitant expertia frugis:
 Celsi prætereunt austeræ poemata Rhamnes.
 Omne tulit punctum, qui miscunt utile dulci,
 Lectorem delectando, pariterque monendo.
 Hic meret ara liber Sosis: hic & mare transit,
 Et longum noto scriptori prorogat ævum.

z) Sunt delicta tamen, quibus ignovisse velimus:
 Nam neque chorda sonum reddit, quem vult
 manus & mens,

Poscentique gravem persæpe remittit acutum:
 Nec semper feriet, quodeunque minabitur, arcus.
 Verum ubi plura nitent in carmine, non ego paucis
 Offendar maculis, quas aut incuria fudit,
 Aut humana parum cavit natura. Quid ergo?
 Ut scriptor si peccat idem librarius usque,
 Quamvis

Quamvis est monitus, venia caret, & citharedus
 Ridetur, chorda qui semper oberrat eadem;
 Sic mihi, qui multum cessat, fit Charilus ille,
 Quem bis terque bonum cum risu miror, & idem
 Indignor. Quandoque bonus dormitat Homerus,
 Verum opere in longo fas est obrepere somnum.

aa) **U**t pictura, Poësis erit: quæ si propius stes,
 Te capiet magis: & quædam, si longius abstes.

Hæc amat obsecrum: volet hæc sub luce videri,
 Judicis argutum quæ non formidat acumen.
 Hæc placuit semel, hæc decies repetita placebit.

bb) **O** major juvenum, quamvis & voce paterna
 Fingeris ad rectum, & per te sapiis, hoc tibi
 dictum

Tolle memor, certis medium & tolerabile rebus
 Recte concedi. Consultus juris, & actor
 Causarum mediocris abest virtute disertis
 Messalæ, nec scit quantum Casselius Aulus.
 Sed tamen in pretio est. Mediocribus esse Poëtis
 Non homines, non Di, non concessere columna.
 Ut gratas inter mensas symphonia discors,
 Et crassum unguentum, & Sardo cum melle papaver
 Offendunt, poterat duci quia cœna sine istis:
 Sic animis natum inventumque poemâ juvandis,
 Si paulum a summo discessit, vergit ad imum.
 Ludere qui nescit, campestribus abstinet armis,
 Indoctusque pilæ, disci-ve trochi-ve quiescit,
 Ne spissæ risum tollant impune corona.
 Qui nescit, versus tamen audeat fingere. Quidni?
 Liber & ingenuus, præsertim census equestrem
 Summam nummorum, vitioque remotus ab omni!

cc) **T**u nihil invita dices facies-ve Minerva.
 Id tibi iudicium est, ea mens: si quid tamen olim
 Scripseris, in Metii descendat iudicis aures,
 Et patris, & nostras, nonnumque prematur in annum,
 Membranis intus positis. Delere licebit
 Quod non edideris: nescit vox missa reverti.

Natura

dd) **N**atura fieret laudabile carmen, an arte,
 Quæsitum est. Ego nec studium sine divite

vena,

Nec rude quid profit video ingenium. Alterius sic
 Altera poscit opem res, & conjurat amice.

Qui studet optatam cursu contingere metam,

Multa tulit fecitque puer, sudavit, & alfit,

Abstinuit Venere & vino. Qui Pythia cantat

Tibicen, didicit prius, extimuitque magistrum.

Nunc fatis est dixisse: Ego mira Poëmata pango.

Occupet extremum scabies: mihi turpe relinqui est,

Et, quod non didici, sane nescire fateri.

ee) **U**t præco, ad merces turbam qui cogit emendas,
 Assentatores jubet ad lucrum ire Poëta,

Dives agris, dives positus in scenore nummis.

Si vero est, unctum qui recte ponere possit,

Et spondere levi pro paupere, & eripere atris

Litibus implicitum: mirabor, si sciet inter

Noscere mendacem, verumque beatus amicum.

Tu, seu donaris, seu quid donare velis cui,

Nolito adversos tibi factos ducere plenus

Lætitiæ. Clamabit enim, Pulehre, bene, recte!

Pallefcet super his: etiam stillabit amicis

Ex oculis rorem: falsiet: tundet pede terram.

Ut, qui conducti plorant in funere, dicunt

Et faciunt prope plura dolentibus ex animo: sic

Derisor vero plus laudatore movetur.

Reges dicuntur multis urgere culullis,

Et torquere mero, quem perspexisse laborent,

An sit amicitia dignus. Si carmina condes,

Nunquam te fallant animi sub vulpe latentes.

Quintilio si quid recitares, Corrige fodes,

Hoc, (ajebat) & hoc. Melius te posse negares,

Bis terque expertum frustra; delere jubebat,

Et male tornatos incudi reddere versus.

Si defendere delictum, quam vertere, malles,

Nullum ultra verbum aut operam fumebat inanem;

Quin sine rivali teque & tua solus amares.

Vir

Vir bonus & prudens versus reprehendet inertes,
 Culpabit duros; incomptis allinet atrum
 Transverso calamo signum: ambitiosa recidet
 Ornamenta: parum claris lucem dare coget:
 Arguet ambigue dictum: mutanda notabit:
 Fiet Aristarchus: nec dicet, cur ego amicum
 Offendam in nugis? Ha nugæ certa ducent
 In mala, derisum semel exceptumque sinistre.

III. EXCERPTA EX LYRICIS.

I) DE VITA HONESTA ET BEATA.

a) *Opum cum beneficentia & sapientia comparatio.*

Carm. II, 2.

Nullus argento color est, avaris
 Abdita terris inimice lanæ,
 Crispe Sallusti, nisi temperato
 Splendeat usu.

Vivet extento Proculejus ævo,
 Notus in fratres animi paterni.
 Illum aget penna metuente solvi
 Fama superstes.

Latus regnes, avidum domando
 Spiritum, quam si *Libyam* remotis
 Gadibus jungas, & uterque Pænis
 Serviat uni.

Crescit indulgens sibi dirus hydrops,
 Nec sitim pellit, nisi causa morbi
 Fugerit venis, & aquosus albo
 Corpore languor.

Redditum Cyri folio Phraaten,
 Dissidens plebi, numero beato —
 Rum eximit virtus, populumque falsis
 Dedocer uti

Vocibus: regnum & diadema tutum
 Deferens uni, propriamque laurum,
 Quisquis ingentes oculo irretorto
 Spectat acervos.

b) *Mo.*

b) *Moderatio in utraque fortuna.* Carm. II, 10.

Rectius vives, Licini, neque altum
Semper urgendo: neque, dum procellas
Cautus horrescis, nimium premendo
Littus iniquum.

Auream quisquis mediocritatem
Diligit, tutus caret obsoletri
Sordibus tecti, caret invidenda
Sobrius aula.

Sæpius ventis agitur ingens
Pinus, & celsæ graviore casu
Decidunt turres, feriuntque summos
Fulmina montes.

Sperat infestis, metuit secundis
Alteram fortem bene præparatum
Pectus. Informes hyemes reducit
Juppiter: idem

Summovet. Non si male nunc, & olim
Sic erit. Quondam cithara tacentem
Suscitat Musam, neque semper arcum
Tendit Apollo.

Rebus angustis animosus atque
Fortis appare: sapienter idem
Contrahes vento nimium secundo
Turgida vela.

c) *Moderatio in utraque fortuna.* Carm. II, 3.

Æquam memento rebus in arduis
Servare mentem, non secus in bonis
Ab insolenti temperatam
Latitia, morituræ Deli:

Seu mæstus omni tempore vixeris,
Seu te in remoto gramine per dies
Festos reclinatum bearis

Interiore nota Falerni:
Quo pinus ingens, albaque populus
Umbram hospitalem confociare amant

Ramis,

Ramis, & obliquo laborat
 Lympha fugax trepidare rivo.
 Huc vina, & unguenta, & nimium brevis
 Flores antena ferre jube rosa:
 Dum res, & ætas, & fororum
 Fila trium patiuntur atra:
 Cedet coëmptis saltibus, & domo,
 Villaque, flavus quam Tiberis lavit,
 Cedet: & extractis in altum
 Divitiis potietur hæres.
 Dives-ne, prisco natus ab Inacho,
 Nil interest, an pauper, & infima
 Degente sub dio moreris,
 Victima nil miserantis Orci!
 Omnes eodem cogimur: omnium
 Versatur urna: serius, ocius,
 Sors exitura, & nos in æternum
 Exilium impositura cymba.

d) *Latus sit in præsens animus.* Carm. II, 16.

Otium Divos rogat in patenti
 Prensus Ægæo, simul atra nubes
 Condidit Lunam, neque certa fulgent
 Sydera nautis;
 Otium bello furiosa Thrace,
 Otium Medi pharetra decori,
 Grophe, non gemmis, neque purpura ve
 Nale, nec auro.
 Non enim gaza, neque contularis
 Summovet licet miseris tumultus
 Mentis, & curas laqueata circum
 Tecta volantes.
 Vivitur parvo bene, cui paternum
 Splendet in mensa tenui salinum:
 Nec levis somnos timor, aut cupido
 Sordidus aufert.
 Quid brevi fortes jaculamur avo
 Multa? quid terras alio calentes

Sole

Sole mutamus? patria quis exul
 Se quoque fugit?
 Scandit aratas vitiosa naves
 Cura: nec turmas equitum relinquit,
 Ocior cervis, & agente nimbos.
 Ocior Euro.
 Latus in praesens animus, quod ultra est,
 Oderit curare, & amara lato
 Temperet risu. Nihil est ab omni
 Parte beatum.

e) *Contra divitias fastuosas & operosus.*

Carm. III, I.

Odi profanum vulgus, & arceo.
 Favete linguis: carmina non prius
 Audita, Musarum sacerdos,
 Virginibus puerisque canto.
 Regum tremendorum in proprios greges,
 Reges in ipsos imperium est Jovis,
 Clari gigante triumpho,
 Cuncta supercilio moventis.
 Est, ut viro vir latius ordinet
 Arbuta fulcis: hic generosior
 Descendat in campum petitor:
 Moribus hic, meliorque fama
 Contendat: illi turba clientium
 Sit major. Æqua lege necessitas
 Sortitur, insignes & imos.
 Omne capax movet urna nomen.
 Districtus ensis cui super impia
 Cervice pendet, non Sicula dapes
 Dulcem elaborabunt saporem,
 Non avium citharæque cantus
 Somnum reducent. Somnus agrestium
 Lenis virorum non humiles domos
 Fastidit umbrosamque ripam,
 Non Zephyris agitata Tempe.

Desi-

Desiderantem quod satis est, neque
 Tumultuosum sollicitat mare,
 Nec saevus Arcturi cadentis
 Impetus, aut orientis Hædi:
 Non verberata grandine vinea,
 Fundusque mendax: arbore nunc aquas
 Culpante, nunc torrentia agros
 Sydera, nunc hyemes iniquas.
 Contracta pisces æquora sentiunt,
 Jactis in altum molibus: huc frequens
 Camenta demittit redemptor
 Cum famulis, dominusque terra
 Fastidiosus. Sed timor, & minæ
 Scandunt eodem, quo dominus: neque
 Decedit arata triremi, &
 Post equitem sedet atra cura.
 Quod si dolentem nec Phrygius lapis
 Nec purpurarum fidere clarior
 Delinit usus, nec Falerna
 Vitis, Achemeniumque costum;
 Cur invidendis postibus, & novo
 Sublime ritu moliar atrium?
 Cur valle permutem Sabina
 Divitias operosiores?

f) *A pueris adsuescendum molestis vitæ muniis.*

Carm. III, 2.

Angustam, amici, pauperiem pati
 Robustus acri militia puer
 Condifcat, & Parthos feroces
 Vexet eques metuendus hasta:
 Vitamque sub dio, & trepidis agat
 In rebus: illum ex mœnibus hosticis
 Matrona bellantis tyranni
 Prospiciens, & adulta virgo
 Suspiret: Eheu, ne rudis agminum
 Sponsus laceffat regius asperum

Horat.

B

Tactu

Tactu leonem, quem cruenta manu
 Per medias rapit ira caedes!
 Dulce & decorum est pro patria mori.
 Mors & fugacem persequitur virum:
 Nec parcat imbellis iuventa
 Poplitibus, timidoque tergo.
 Virtus, repulsa nescia fordida,
 Intaminatis fulget honoribus:
 Nec fumit aut ponit seceures
 Arbitrio popularis: aura
 Virtus recludens immeritis mori
 Cælum, negata tentat iter via:
 Cætusque vulgares, & udam
 Spermithunum fugiente penna.

g) *Lollii Laudes. Consilium de vita beata.*
 Carm. IV, 9.

Paulum sepultæ distat inertia
 Celata virtus. Non ego te meis
 Charis inornatum fileri,
 Tot-ve tuos patiar labores
 Impune, Lolli, carpere lividas
 Obliviones. Est animus tibi
 Rerumque prudens, & secundis
 Temporibus dubiisque rectus,
 Vindex avara fraudis, & abstiniens
 Ducentis ad se cuncta pecunia,
 Consulque non unius anni,
 Sed quoties bonus atque fidus
 Iudex honestum prætulit utili, &
 Rejecit alto dona nocentium
 Vultu & per obstantes catervas
 Explicuit sua victor arma.
 Non possidentem multa vocaveris
 Recte beatum: rectius occupat
 Nomen beati, qui Deorum
 Muneribus sapienter uti,

Duramque callet pauperiem pati,
Pejusque letho flagitium timet:

Non ille pro charis amicis,
Aut patria timidus perire.

h) *Poëta modicis contentus fortunis.*

Carm. III, 16.

Crescentem sequitur cura pecuniam,
Majorumque fames: jure perhorruui
Late conspicuum tollere verticem,
Mæcenas, equitum decus.

Quanto quisque sibi plura negaverit,
A Dis plura feret. Nil cupientium
Nudus castra peto: & transfuga divitum
Partes linquere gestio:

Contemptæ dominus splendidior rei,
Quam si, quicquid arat non piger Appulus,
Occultare meis dicerer horreis,
Magnas inter opes inops.

Puræ rivus aquæ sylvaque jugerum
Paucorum, & fegetis certa fides mex,
Fulgentem imperio fertilis Africa
Fallit forte beator.

Quantum nec Calabria mella ferunt apes,
Nec Læstrigonia Bacchus in amphora
Languescit nihi, nec pinguis Gallicis
Crescunt vellera pascuis:

Importuna tamen pauperies abest:
Nec, si plura velim, tu dare deneges.

Contractio melius parva Cupidine
Vestigalia porrigam,

Quam si Mygdoniis regnum Halyattici
Campis continuem. Multa petentibus
Desunt multa: bene est, cui Deus obtulit
Parca, quod satis est, manu.

i) *In injustos opum corrafores.* Carm. II, 18.

Non ebur, neque aurum
 Mea ridet in domo lacunar:
 Non trabes Hymettia
 Premunt columnas ultima recisas
 Africa: neque Attali
 Ignorus hæres regiam occupavi:
 Nec Laonicas mihi
 Trahunt honestæ purpuras clientæ.
 At fides & ingeni
 Benigna vena est: pauperemque dives
 Me petit: nihil supra
 Deos laceſſo: nec potentem amicum
 Largiora flagito,
 Satis beatus uniceis Sabinis.
 Truditur dies die,
 Novaque pergunt interire Luna.
 Tu secanda marmora
 Locas sub ipsum funus. & sepulchri
 Immemor, struis domos:
 Marisque Bajis obstrepentis urges
 Summovere littora,
 Parum locuples continente ripa.
 Quid quod usque proximos
 Revellis agri terminos, & ultra
 Limites clientium
 Salis avarus? pellitur paternos
 In sinu ferens Deos
 Et uxor, & vir, fordidosque natos,
 Nulla certior tamen,
 Rapacis Orci sine destinata,
 Aula divitem manet
 Herum. Quid ultra tendis? Æqua tellus
 Pauperi recluditur,
 Regumque pueris.

k) *Vita*

k) *Vita Rustica.* Epod. II.

Beatus ille, qui procul negotiis,
 (Ut prisca gens mortalium)
 Paterna rura bobus exercet suis,
 Solutus omni fenore.
 Nec excitatur classico miles truci,
 Nec horret iratum mare:
 Forumque vitat, & superba civium
 Potentiorum limina.
 Ergo aut adulta vitium propagine
 Altas maritat populos:
 Inutilesque falce ramos amputans,
 Feliciores inferit:
 Aut in reducta valle mugientium
 Prospectat errantes greges:
 Aut pressa puris mella condit amphoris,
 Aut tondet infirmas oves.
 Vel, cum decorum mitibus pomis caput
 Autumnus arvis extulit,
 Ut gaudet insitiva decerpens pira,
 Certantem & uvam purpuram?
 Libet jacere modo sub antiqua ilice,
 Modo in tenaci gramine.
 Labuntur altis interim ripis aquae:
 Queruntur in sylvis aves,
 Fontesque lymphis obstrepunt manantibus,
 Somnos quod invitet leves.
 At cum tonantis annus hibernus Iovis
 Imbres nivesque comparat;
 Aut trudit aeres hinc & hinc multa cane
 Apros in obstantes plagas,
 Aut amite levi rara tendit retia,
 Turdis edacibus dolos:
 Pavidumque leporem, & advenam laqueo gruem
 Jucunda captat praemia.
 Quis non malarum, quas amor curas habet,
 Hac inter obliviscitur,

Quod si pudica mulier in partem juvenis
 Domum, atque dulces liberos,
 (Sabina qualis, aut perusta folibus
 Pernicis uxor Appuli)
 Sacrum verustis exstruar lignis focum,
 Lassi sub adventum viri:
 Claudensque textis cratibus lætæ pecus,
 Diffenta siccet ubera;
 Et horna dulci vina promens dolio,
 Dapes inemptas apparet?
 Non me Lucrina juverint conchylia,
 Magis-ve rhombus, aut scari,
 Si quos Eois insonata fluctibus
 Hyems ad hoc vertat mare:
 Non Afra avis descendat in ventrem meum,
 Non attagen Jonicus
 Jucundior, quam lecta de pinguisimis
 Oliva ramis arborum,
 Aut herbæ lapathi prata amantis, & gravi
 Malvæ salubres corpori:
 Vel agna festis cæsa Terminalibus,
 Vel hædus creptus lupo.
 Has inter epulas, ut juvat pastas oves
 Videre properantes domum!
 Videre fessos vomerem inversum boves
 Colle trahentes languido:
 Positosque vernas, ditis examen domus,
 Circum renidentes Lares!
 Hæc tibi locutus scenerator Alphius,
 Jam jam futurus rusticus,
 Omnem relegit Idibus pecuniam:
 Querit Kalendis ponere.

1) *Vita brevitæ. Mors communis. Carm. II, 14.*

Eheu! fugaces, Posthume, posthume,
 Labuntur anni: nec pietas moram
 Rugis, & instanti senectæ
 Afferet, indomitæque morti,

Non

Non si tricenis quotquot eunt dies,
 Amice, places illacrymabilem
 Plutona tauris, qui ter amplum
 Gerionem Tityonque tristi
 Compescit undas, scilicet omnibus
 Quicumque terra munere vescimur,
 Enaviganda, sive Reges,
 Sive inopes erimus coloni.
 Frustra cruento Marte carebimus,
 Fractisque rauci fluctibus Adria:
 Frustra per Autumnos nocentem
 Corporibus metuemus Austrum.
 Linquenda tellus, & domus, & placens
 Uxor: neque harum, quas colis, arborum;
 Te, prater invitas cupellos,
 Ulla brevem dominum sequetur.
 Absumet hares Cæcuba dignior,
 Servata centum clavibus: & mero
 Tinget pavimentum superbum,
 Pontificum potiore cœnis.

m) *Nimia futurorum cura.* Carm. III, 29.

Fastidiosam desere copiam, &
 Molem propinquam nubibus arduis!
 Omitte mirari beata
 Fumum, & opes, strepitumque Romæ!
 Plerumque gratæ divitibus vices,
 Mundæque parvo sub Lare pauperum
 Cœnæ sine aulæis & ostro
 Sollicitam explicuere frontem.
 Tu, civitatem quis deceat status,
 Curas, & Urbi sollicitus times,
 Quid Seres, & regnata Cyro
 Bactra parent, Tanaisque discors.
 Prudens futuri temporis exitum
 Caliginosa nocte premit Deus:
 Ridetque, si mortalis ultra
 Fas trepidat. Quod adest, memento

Componere æquus: cætera fluminis
 Ritu feruntur, nunc medio alveo
 Cum pace delabentis Etruscum
 In mare, nunc lapides adesos,
 Stirpesque raptas, & pecus, & domos
 Volventis una, non sine montium
 Clamore, vicinaque sylva:
 Cum fera dilavies quietos
 Irritat amnes. Ille potens fui,
 Lætusque deget, cui licet, in diem,
 Dixisse, vixi: cras vel atra
 Nube polum, pater, occupato,
 Vel sole puro: non tamen irritum,
 Quodcumque retro est, efficies: neque
 Diffinges, infectumque reddes,
 Quod fugiens semel hora vexit.
 Fortuna favo lata negotio,
 Ludum insolentem ludere pertinax,
 Transmutat incertos honores,
 Nunc mihi, nunc alii benigna.
 Laudo manentem! Si celeres quatit
 Pennas; resigno quæ dedit, & mea
 Virtute me involvo, probamque
 Pauperiem sine dote quero.
 Non est meum, si mugiat Africa
 Malis procellis, ad miseræ preces
 Decurrere, & votis pacisci,
 Ne Cypria Tyriaque merces
 Addant avaro divitias mari.
 Tunc me biremis præsidio scaphæ
 Tutum per Ægeos tumultus
 Aura feret, geminusque Pollux.

2) EJUSDEM ARGUMENTI.

Irem de sectanda (qua fas est) hilaritate. a) Carm. I, 4.

Solvitur acris hyems, grata vice Veris & Favoni,
 Trahuntque siccas machina carinas.

Ac

Ac neque jam stabulis gaudet pecus aut arator igni,
 Nec prata canis albicant pruinis.
 Nunc decet aut viridi nitidum caput impedire myrto,
 Aut flore, terræ quem ferunt solute.
 Pallida mors æquo pulsat pede pauperum tabernas,
 Regumque turres: o beate Sexti,
 Vitæ summa brevis spem nos vetat inchoare longam.

b) Carm. I, 9.

Vides ut alta stet nive candidum
 Soracte: nec jam sustineant onus
 Sylvæ laborantes: geluque
 Flumina confiterint acuto?
 Dissolve frigus, ligna super foco
 Large reponens: atque benignius
 Deprome quadrimum Sabina,
 O Thaliarche, merum diota,
 Permite Divis cætera. Qui simul
 Stravere ventos æquore fervido
 Depræliantes; nec cupressi
 Nec veteres agitantur orni.
 Quid sit futurum cras, fuge querere: &
 Quem fors dierum cunque dabit, lucro
 Appone: nec dulces sodales
 Sperne puer, neque tu choreas,
 Donec virenti canities abest
 Morosa. Nunc & campus & aræ,
 Lenesque sub noctem susurri
 Composita repetantur hora;
 Nunc & latentis proditor intimo
 Gratus puellæ risus ab angulo,
 Pignusque direptum lacertis,
 Aut digito male pertinaci.

c) Carm. III, 28.

Festo quid potius die
 Neptuni faciam? Prome reconditum,
 B 5 Lyde

Lyde strenua, Cæcubum,
 Munitæque adhibe vim sapientia.
 Inclinare meridiem
 Sentis: ac, veluti stet volucris dies,
 Parcis deripere horreo
 Cessantem Bibuli Consulis amphoram?
 Nos. cnntabimus. invicem
 Neptunum, & virides Nereidum comas.
 Tu curva recines lyra
 Latonam, & celeris spicula Cynthia,
 Summo carmine, quæ Cnidon
 Fulgentesque tenet Cycladas, & Paphon
 Junctis visit, oloribus.
 Dicitur merita Nox quoque nania.

d) Carm. IV, 7.

Diffugere nives, redeunt jam gramina campis,
 Arboribusque comæ.
 Mutat terra vices, & decrefcentia ripas
 Flumina prætereunt.
 Gratia cum Nymphis, geminisque fororibus audet
 Dacere nuda choros.
 Immortalia ne speres, monet annus, & alnum
 Quæ rapit hora diem.
 Frigora mitefcunt Zephyris: ver proterit ætas
 Interitura fimul;
 Pomifer Autumnus fruges effuderit, & mox
 Bruma recurret iners.
 Damna tamen celeres reparant cœlestia Luna.
 Nos, ubi decidimus,
 Quo pius Æneas, quo Tullus dives, & Ancus;
 Pulvis & umbra fumus!
 Quis feit an adjuvant hodiernæ craftina summa
 Tempora Di superi?
 Cuncta manus avidas fugient hæred's, amico
 Quæ dederis animo.

e) Epod.

e) *Epod.* 13.

Horrida tempestas cœlum contraxit, & imbres
 Nivesque deducunt Jovem.
 Nunc mare, nunc filia
 Threicio Aquilone sonant. Rapiamus, amici,
 Occasionem de die:
 Dumque virent genua,
 Et decet; obducta solvatur fronte senectus.
 Tu vina Torquato move
 Consule pressa meo.
 Cetera mitte loqui: Deus hæc fortasse benigna
 Reducet in sedem vice.
 Nunc & Achæmenia
 Perfundi nardo juvat, & fide Cylleneæ
 Levare diris pectora
 Sollicitudinibus.

f) *Carm.* III, 19.

Qantum distet ab Inacho
 Codrus, pro patria non timidus mori,
 Narras, & genus Æaci,
 Et pugnata sacro bella sub Ilio!
 Quo Chium pretio cadum
 Mercemur; quis aquam temperet ignibus;
 Quo præbente domum, & quota
 Pelignis caream frigoribus, taces!
 Da Luna prope nova,
 Da noctis mediæ; da puer Auguris
 Murenæ: tribus aut novem
 Miscentur cyathis pocula commodis.
 Qui Musas amat impares
 Ternos ter cyathos attonitus petet
 Vates: tres prohibet supra
 Rixarum metuens tangere Gratia,
 Nudis juncta fororibus.
 Insanire juvat: cur Berecynthia
 Cessant flamina tibiæ?
 Cur pendet tacita fistula cum lyra?

Par.

Parcentes ego dexteras

Odi: sparge rosas: audiat invidus
Dementem strepitum Lycus.

Et vicina /eni non habilis Lyco.

g) Carm. III, 21.

Amphora,

Servans moveri digna bono die,
Descende, Corvino jubente,
Promere languidiora vina.

Non ille, quanquam Socraticis madet
Sermonibus, te negliget horridus.

Narratur & prisci Catonis
Sape mero caluisse virtus.

Tu lene tormentum ingenio admoves

Plerumque duro: tu sapientium

Curas, & arcanum jocosum

Consilium retegis Lyæo:

Tu spem reducis mentibus anxiiis,

Viresque & addis cornua pauperi,

Post te neque iratos trementi

Regum apices, neque militum arma.

Te, Liber, &, si lata aderit Venus,

Segnesque nodum solvere Gratia,

Vivæque producent lucernæ,

Dum rediens fugat astra Phæbus.

h) Carm. IV, 11.

Est mihi nonum superantis annum
Plenus Albani cadus: est in horto,

Phylli nestendis apium coronis:

Est hederæ vis

Multa, qua crines religata fulges.

Ridet argento domus: ara, castis

Vincta verbenis, aet immolato

Spargier agno.

Cuncta festinat manus: huc & illuc

Curstant mistæ pueris puella:

Sor-

Sordidum flammæ trepidant rotantes

Vertice fumum.

Ut tamen noris, quibus advoceris

Gaudiis, Idus tibi sunt agenda,

Qui dies mensem Veneris marina

Findit Aprilem,

Jure solennis mihi, sanctiorque

Pæne natali proprio; quod ex hac

Luce Mæcenas meus affluentes

Ordinat annos.

Telephum, quem tu petis, occupavit,

Non tuæ fortis juvenem, puella

Dives & lasciva, tenetque grata

Compede vinctum.

Semper tu te digna sequare, & ultra

Quam licet, sperare, nefas putando,

Disparem vites: age, jam meorum

Finis amorum.

(Non enim posthac alia calebo

Fœmina) condifce modos, amanda

Voce quos reddas: minuuntur atræ

Carmine curæ.

i) Carm. IV, 12.

Jam veris comites, qua mare temperant,

Impellunt animæ lintea Thracia:

Jam nec prata rigent, nec fluvii strepunt

Hiberna nive turgidi.

Dicunt in tenero gramine pinguium

Custodes ovium carmina fistula:

Delectantque Deum, cui pecus, & nigri

Colles Arcadiæ placent.

Adduxere sitim tempora, Virgili:

Sed pressum Calibus ducere Liberum

Si gestis, juvenem nobilium cliens,

Nardo vina merebere.

Nardi parvus onyx eliciet cadum,

Qui nunc Sulpitiis accubat horreis,

Spes

Spes donare novas largus, amaraque
Curarum eluere efficax.

Ad quæ si properas gaudia, cum tua
Velox merce veni: non ego te meis
Immunem meditor tingere poculis,
Plena dives ut in domo.

Verum pone moras, & studium lucri:
Nigrorumque memor, dum licet, ignium,
Misce stultitiam consiliis brevem.

Dulce est desipere in loco.

3) DE REBUS PUBLICIS.

a) *Corrupti Romanorum mores.* Carm. III, 6.

Delicta majorum immeritus lues,
Romane, donec templa refeceris,
Ædesque labentes Deorum, &
Fæda nigro simulachra fumo!

Dis te minorem quod geris, imperas:
Hinc omne principium, huc refer exitum.

Di multa neglecti dederunt
Hesperia mala luctuosa!

Jam bis Monætes, & Pacori manus
Non auspicatos contudit impetus
Nostris, & adjecisse prædam
Torquibus exiguis renidet.

Pæne occupatam seditionibus
Delevit Urbem Dacus, & Æthiops:

Hic classe formidatus, ille
Missilibus melior sagittis.

Fœcunda culpæ sæcula, nuptias
Primum inquinavere, & genus, & domos.

Hoc fonte derivata clades
In patriam populumque fluxit.

Motus doceri gaudet Jonicos
Matura virgo, & fingitur artibus

Jam nunc, & incestos amores
De tenero meditatur ungui.

Mox

III. Excerpta ex lyricis.

31

Mox juniores quarit adulteros

Inter mariti vina: neque eligit,

Cui donet impermissa raptina

Gaudia, luminibus remotis.

Sed iussa coram non sine confesso

Surgit marito, seu vocat infitor,

Seu navis Hispanæ magister,

Dedecorum pretiosus emptor,

Non his juvenus orta parentibus

Infecit æquor sanguine Punico,

Pyrrhamque, & ingentem cecidit

Antiochum: Annibalemque dirum;

Sed rusticorum maseula militum

Proles, Sabellis docta ligonibus

Verfare glebas, & severæ

Matris ad arbitrium recisos

Portare fustes, Sol ubi montium

Mutaret umbras, & juga demeret

Bobus fatigatis, amicum

Tempus agens abeunte curru

Damnosa quid non imminuit dies

Ætas parentum, pejor avis, tulit

Nos nequiores; mox daturos

Progeniem vitiosorem.

b) *Leges, pœnæ, mores.* Carm. III, 24.

Intactis opulentior

Thesauris Arabum, & divitis India,

Cæmentis licet occupes

Tyrrhenum omne tuis, & mare Ponticum:

Si figit adamantinos

Summis verticibus dira necessitas

Clavos, non animum metu,

Non mortis laqueis expedies caput.

Campestris melius Scythæ,

(Quorum plaustra vagas rite trahunt domos)

Vivunt, & rigidi Geta:

Immetata quibus jugera liberas

Fruge

Fruges & Cererem serunt:
 Nec cultura placet longior annua,
 Defunctumque laboribus
 Aequali recreat forte vicarius.
 Illic matre carentibus
 Privignis mulier temperat innocens:
 Nec dotata regit virum
 Conjux, nec nitido fidit adultero.
 Dos est magna parentum
 Virtus, & metuens alterius viri
 Certo foedere castitas.
 Et peccare nefas, aut pretium est mori!
 O quisquis volet impias
 Cades, rabiem tollere civicam;
 St quæret pater urbium
 Subferibi status: indomitam audeat
 Refrenare licentiam,
 Clarus post genitis; quatenus (heu nefas!)
 Virtutem incolumem odinus,
 Sublatam ex oculis quærimus invidi.
 Quid tristes querimonia,
 Si non supplicio culpa reciditur?
 Quid leges sine moribus
 Vanæ proficiunt? Scelerum si bene pœnitet
 Eradenda Cupidinis
 Pravi sunt elementa, & teneræ nimis
 Mentis asperioribus
 Formanda studiis. Nescit equo rudis
 Harere ingenuus puer:
 Venarique timet: ludere doctior,
 Seu Græco jubeas trocho,
 Seu malis vetita legibus alea:
 Cum perjura patris fides
 Confortem socium fallat & hospitem,
 Indignoque pecuniam
 Hæredi properet. Scilicet improba
 Crescunt divitiæ: tamen
 Curta nescio quid semper abest rei.

c) Ad

c) *Ad Brutum, bellum civile reparantem.*

Carm. I, 14.

O Navis, referent in mare te novi
 Fluctus? o quid agis! fortiter occupa
 Portum: nonne vides, ut
 Nudum remigio latus,
 Et malus celeri faucibus Africo,
 Antennæque gemant? ac sine funibus
 Vix durare carinæ
 Possint imperiosus
 Æquor? Non tibi sunt integra lintea,
 Non Di, quos iterum pressa voces malo,
 Quamvis Pontica pinus,
 Sylvæ filia nobilis,
 Jactes & genus & nomen inutile,
 Nil picis timidus navita puppibus
 Fidit Tu, nisi ventis
 Debes ludibrium, cave!
 Nuper sollicitum quæ mihi tædium,
 Nunc desiderium, curaque non levis,
 Interfusa nitentes
 Vites æquora Cycladas.

d) *Relinquenda Roma bellis civilibus obnoxia.*

Epod. 16.

Altera jam teritur bellis civilibus ætas,
 Suis & ipsa Roma viribus ruit.
 Quam neque finitimi valuerunt perdere Marci,
 Minacis aut Etrusca Porfenæ manus,
 Æmula nec virtus Capuæ, nec Spartacus acer,
 Novisque rebus infidelis Allobrox,
 Nec fera carulea domuit Germania pube,
 Parentibusque abominatus Annibal,
 Impia perdemus devoti sanguinis ætas?
 Ferisque rursus occupabitur solum?
 Barbarus, heu, cineres insisset victor, & urbem
 Eques sonante verberabit ungula!

Horat.

C

Quæ.

Quæque carent ventis & folibus, ossa Quirini
 (Nefas videre) dissipabit infolens!
 Forte, quid expediat, communiter, aut melior pars,
 Malis carere, quæritis, laboribus.
 Nulla sit hac potior sententia (Phocæorum
 Velut profugit exsecrata civitas,
 Agros atque Lares proprios, habitandaque fana
 Apris reliquit, & rapacibus lupis)
 Ire, pedes quocumque ferent: quocumque per undas
 Notas vocabit, aut profervus Africus,
 Sic placet? an melius quis habet suadere? Secunda
 Ratem occupare quid moramur alite?
 Sed juremus in hæc: Simul imis saxa renarint
 Vadis levata, ne redire sit nefas:
 Neu conversa domum pigeat dare lintea, quando
 Padus Matina laverit cacumina:
 In mare seu cellus procurrerit Apeninus:
 Novaque monstra junxerit libidine
 Mirus amor, juvet ut tigres subsidere cervis,
 Adulteretur & columba milvio:
 Credula nec flavos timeant armenta leones,
 Ametque falsa lavis hircus aquora.
 Hæc, & qua poterunt reditus abscondere dulces,
 Eamus omnis exsecrata civitas
 Aut pars indocili melior grege. Mollis & exspes
 Inominata perprinat cubilia.
 Vos, quibus est virtus, muliebrem tollite luctum,
 Etrusca præter & volate littora.
 Nos manet Oceanus circumvagus: arva, beata
 Petamus arva, divites & insulas,
 Reddit ubi Cererem tellus inarata quotannis:
 Et imputata floret usque vinea:
 Germinat & nunquam fallentis termes oliva,
 Suamque pulla ficus ornat arborem:
 Mella cava manant ex ilice: montibus altis
 Levis crepante lymphæ deflilit pede.
 Illic injussu veniunt ad mulctra capellæ,
 Refertque tenta grex amicis ubera:

Nec vespertinus circumgemit urfus ovile,
 Nec intumescit alta viperis humus,
 Pluraque felices mirabimur, ut neque largis
 Aquosus Eurus arva radat imbribus,
 Pingua nec ficcis urantur femina glebis:
 Utrumque Rege temperante cœlitum,
 Nulla nocent pecori contagia: nullius astræ
 Gregem æstuosa torret impotentia,
 Juppiter illa pia secrevit littera genti,
 Ut inquinavit are tempus aureum.
 Ære dehinc ferro duravit sæcula: quorum
 Piiis secunda, vate me, datur fuga.

e) *Bibendum ob Cleopatram devictam.*

Carm. 1, 37.

Nunc est bibendum, nunc pede libero
 Pulsanda tellus: nunc Saliaribus
 Ornare pulvinar Deorum
 Tempus erat dapibus, sodales.
 Antehac nefas depromere Cæcubum
 Cellis avitis, dum Capitolio
 Regina dementes ruinas,
 Funus & imperio parabat,
 Contaminato cum grege turpium
 Morbo virorum: quidlibet impotens
 Sperare, fortunaque dulci
 Ebria. Sed minuit furorem
 Vix una sospes navis ab ignibus:
 Mentemque lymphatam Marcotico
 Redegit in veros timores
 Cæsar, ab Italia volentem
 Remis adurgens (accipiter velut
 Molles columbas, aut leporem citus
 Venator in campis nivalis
 Æmonia) daret ut catenis
 Fatale monstrum. Quæ generosius
 Perire quærens, nec muliebriter

C 2

Expa.

Expavit ensem, nec latentem
 Classe cita reparavit oras.
 Ausa & jacentem visere regiam
 Vultu sereno fortis, & asperas
 Tractare serpentes, ut atrum
 Corpore combiberet venenum,
 Deliberata morte ferocior:
 Sævis Liburnis scilicet invidens,
 Privata deduci superbo
 Non humilis mulier triumpho.

f) *Gratulatio ob restitutum civitati amicium.*

Carm. II, 7.

O sæpe mecum tempus in ultimum
 Deducte, Bruto militia duce,
 Quis te redonavit Quiritem
 Diis patriis, Italoque cælo,
 Pompei, meorum prime sodalium?
 Cum quo morantem sæpe diem mero
 Fregi, coronatus nitentes
 Malobathro Syrio capillos.
 Tecum Philippos, & celerem fugam
 Sensi, relicta non bene parmula,
 Cum fracta virtus, & minaces
 Turpe solum tetigere mentonibus
 Sed me per hostes Mercurius celerem
 Denso paventem sustulit aère:
 Te rursus in bellum resorbens
 Unda fretis tulit astuosus.
 Ergo obligatam redde Jovi dapem:
 Longaque fessum militia latus
 Depone sub lauro mea: nec
 Parce cadis tibi destinatis.
 Oblivioso lavia Massico
 Ciboria exple: funde capacibus
 Unguenta de conchis. Quis udo
 Deproperare apio coronas,

Curat.

Curat-ve myrto? quem Venus arbitrum
 Dicit bibendi. Non ego sanius
 Bacchabor Edonis: recepto
 Dulce mihi furere est amico.

g) *Ad Augustum.* Carm. IV, 5.

Divis orte bonis, optime Romula
 Custos gentis, abes jam nimium diu:
 Maturum reditum pollicitus Patrum
 Sancto concilio, redi.
 Lucem redde tuæ, dux bone, patria:
 Instar veris enim vultus ubi tuus
 Affulsit populo, gratior it dies,
 Et soles melius nitent.

Ut mater juvenem, quem Notus invido
 Flatu Carpathii trans maris æquora
 Cunctantem spatio longius annuo

Dulci detinet a domo,
 Votis omnibusque & precibus vocat,
 Curvo nec faciem littore dimovet:
 Sic, desideris ieta fidelibus,

Querit patria Casarem.

Tutus bos etenim rura perambulat:
 Nutrit rura Ceres, almaque Fauflitas:
 Pacatum volitant per mare navita:

Culpari metuit fides:

Nullis polluitur casta domus stupris:
 Mox & lex maculosum edomuit nefas:
 Laudantur simili prole puerperæ:

Culpam pœna premit comes.

Quis Parthum paveat? quis gelidum Scythen?

Quis Germania quos horrida parturit

Fœtus, incolumi Casare? quis feræ

Bellum curet Iberia?

Condit quisque diem collibus in suis,

Et vitem viduas ducit ad arbores:

Hinc ad vina redit lætus, & alteris

Te mensis adhibet Deum.

Te multa prece, te prosequitur mero
 Defuso pateris, & Laribus tuum
 Miscet numen, ut Græcia Castoris,
 Et magni memor Herculis.
 Longas o utinam, dux bone, ferias
 Prætes Hesperia, dicimus integro
 Sicci mane die, dicimus uidi,
 Cum Sol Oceano subest.

h) *Ad Augustum.* Carm. IV, 14.

Quæ cura Patrum, quæ-ve Quiritium,
 Plenis honorum muneribus, tuas,
 Auguste, virtutes in ævum
 Per titulos memoresque fastos
 Æternæ? O qua Sol habitabiles
 Illustrat oras, maxime Principum,
 Quem legis expertes Latina
 Vindelici didicere nuper,
 Quid Marte posses. Milite nam tuo
 Drusus Genaunos, implacidum genus,
 Brennosque veloces, & arees
 Alpibus impositas tremendis
 Dejecit Sacer plus vice simplici.
 Major Neronum mox grave prælium
 Commisit, immanesque Rhætos
 Auspiciis pepulit secundis:
 Spectandus in certamine Martio,
 Devota morti pectora libera
 Quantis fatigaret ruinis:
 Indomitas prope qualis undas
 Exercet Ausfer, Pleiadum choro
 Scindente nubes, impiger hostium
 Vexare turmas, & frementem
 Mittere equum medios per ignes.
 Sic tauriformis volvitur Ausfidus.
 Qui regna Dauni perfluit Appuli,
 Cum favit, horrendamque cultis
 Diluviem meditatur agris:

Ut barbarorum Clāudius agmina
 Ferrata vasto dirujt impetu,
 Primosque & extremos metendo,
 Stravit humum sine clade victor!
 Te copias, te consilium, & tuos
 Præbente Divos: nam tibi, quo die
 Portus Alexandria supplex,
 Et vacuum patefecit aulam,
 Fortuna lustro prospera tertio
 Belli fecandos reddidit exitus,
 Laudemque, & optatum peractis
 Imperiis decus arrogavit.
 Te Cantaber non ante domabilis,
 Medusque, & Indus, te profugus Scythes
 Miratur, o tutela præfens
 Italia, dominaque Romæ,
 Te, fontium qui celat origines,
 Nilusque, & Ister, te rapidus Tigris
 Te, belluosus qui remotis
 Obstrepit Oceanus Britannis:
 Te, non parentis funera Gallia,
 Duræque tellus audit Iberiæ:
 Te cæde gaudentes Sicambri
 Compositis venerantur armis.

i) *Ad Augustum. Carm. IV, 15.*

Phœbus volentem prælia me loqui,
 Victas & urbes, increpuit lyra:
 Ne parva Tyrrenum per æquor
 Vela darem. Tua, Cæsar, ætas
 Fruges & agris rettulit uberes,
 Et signa nostro restituit Jovi,
 Direpta Parthorum superbis
 Postibus: & vacuum duellis
 Janum Quirini clausit, & ordinem
 Rectum evaganti fræna licentiæ
 Injecit, emovitque culpas,
 Et veteres revocavit artes:

Per quas Latinum nomen, & Italia
 Crevere vires, famaue, & imperi
 Porrecta majestas ad ortum
 Solis ab Hesperio cubili.
 Custode rerum Casare, non furor
 Civilis, aut vis eximet otium:
 Non ira, quæ procedit enses,
 Et miseras ininimicat urbes:
 Non, qui profundum Danubium bibunt,
 Edicta rumpent Julia: non Getæ,
 Non Seres infidi-ve Persæ:
 Non Tanaim prope flumen orti.
 Nosque & profestis lucibus, & sacris,
 Inter jocosæ munera Liberi,
 Cum prole, matronisque nostris,
 Rite Deos prius apprecati,
 Virtute sanctos, more patrum, duces,
 Lydis remisso carmine tibiis,
 Trojamque, & Anchisen, & alma
 Progeniem Veneris canemus.

k) *Carmen seculare.*

Phebe, sylvarumque potens Diana,
 Lucidum cæli decus, o colendi
 Semper, culti, date, quæ precamur
 Tempore sacro:
 Alme Sol, curru nitido diem qui
 Promis & celas, aliusque & idem
 Nasceris, pollis nihil urbe Roma
 Visere majus!
 Rite maturos aperire partus
 Lenis Ilithya, tuere matres:
 Sive tu Lucina probas vocari,
 Seu Genitalis
 Diva, producas sobolem, patrumque
 Prosperes decreta super jugandis
 Fœminis, prolisque nova feraci
 Lege marita!

Ferti-

Fertilis frugum pecorisque tellus
 Spicea donet Cererem corona:
 Nutriant fœtus & aqua salubres,
 Et Jovis aura.

Di probos mores docili juventa,
 Di senectuti placida quietem,
 Romula genti date remque, prolem-
 Que, & decus omne.

Quique vos bobus veneratur albis
 Clarus Anchisæ Venerisque sanguis,
 Imperet bellante prior, jacentem
 Lenis in hostem.

Jam mari terraque manus potentes
 Medus, Albanasque timet secures:
 Jam Scythæ responsa petunt, superbi
 Nuper & Indi.

Jam fides, & pax, & honor pudorque
 Priscus, & neglecta redire virtus
 Audet, apparetque beata pleno
 Copia cornu.

Hæc Jovem sentire, Deosque cunctos,
 Spem bonam certamque domum reporto,
 Doctus, & Phœbi chorus, & Dianæ
 Dicere laudes.

4) DE REBUS PRIVATIS.

a) *Ad Mæcenatē agrotum.* Carm. II, 17.

Cur me querelis exanimas tuis?
 Nec Diis amicum est, nec mihi, te prius
 Obire, Mæcenas, mearum
 Grande decus, columenque rerum.

Ah! te meæ si partem animæ rapit
 Maturior vis, quid moror altera?

Nec charus æque, superstes
 Integer: ille dies utramque

Ducet ruinam: non ergo perfidum
 Dixi sacramentum: ibimus, ibimus,

III. Excerpta ex lyricis.

Utcunque præcedes, supremum,
Carpere iter comites parati.

b) *Ad navim, qua vehebatur Virgilius*

Carm. I, 3.

Sic te Diva potens Cypri,
Sic fratres Helenæ, lucida sidera,
Ventorumque regat pater,
Obstrictis aliis, præter Japyga,
Navis, qua tibi creditum
Debes Virgilium, finibus Atticis
Reddas incolumen precor,
Et serves animæ dimidium meæ.
Illi robur & æs triplex
Circæ pectus erat, qui fragilem truci
Commisit pelago ratem
Primus, nec timuit præcipitem Africum
Decertantem Aquilonibus,
Nec tristes Hyadas, nec rabiem Noti,
Quo non arbiter Adriæ
Major, tollere, seu ponere vult freta.
Quem mortis timuit gradum
Qui siccis oculis monstra natantia,
Infames scopulos Acroceraunia?
Nil mortalibus arduum est,
Cælum ipsum petimus stultitia: neque
Per nostrum patimur scelus
Iracunda Jovem ponere fulmina.

c) *Ad Virgilium de morte Quintilii.* Carm. I, 24.

Quis desiderio sit pudor, aut modus
Tam chari capitis? præcipe lugubres
Cantus, Melpomene, cui liquidam pater
Vocem cum cithara dedit.
Ergo Quintilium perpetuus sopor
Urget? cui Pudor, & Iustitiæ foror

Incor-

Incorrupta Fides, nudaque Veritas
 Quando ullum invenient parem?
 Multis ille bonis flebilis occidit:
 Nulli flebilior, quam tibi, Virgili.
 Tu frustra pius (heu) non ita creditum
 Poscis Quintilium Deos.

d) *Poëta immortalis suæ famæ præsciens.*

Carm. III, 30.

Exegi monumentum ære perennius
 Regalique situ pyramidum altius
 Quod nec imber edax, aut Aquilo impotens
 Possit diruere, aut innumerabilis
 Annorum series, & fuga temporum.
 Non omnis moriar: multaque pars mei
 Vitabit Libitinam. Usque ego postera
 Crescam laude recens, dum Capitolium
 Scandet cum tacita virgine Pontifex.
 Dicar, quæ violens obstrepit Ausidus,
 Et qua pauper aquæ Daunus agrestium
 Regnavit populorum, ex humili potens,
 Princeps Æoliùm carmen ad Italos
 Deduxisse modos: Sume superbiam
 Quæsitam meritis, & mihi Delphica
 Lauro cingè volens, Melpomene, comam.

e) *Poëta immortalis meritorum memoria autores.*

Carm. IV, 8.

Gaudes carminibus: carmina postumus
 Donare, & pretium dicere muneris.
 Non incisa notis marmora publicis,
 Per quæ spiritus & vita redit bonis
 Post mortem ducibus, non celeres fugæ,
 Rejectæque retrorsum Annibalis minæ,
 Non incendia Carthaginis impia,
 Ejus, qui domita nomen ab Africa
 Lucratus rediit, clarius indicant

L24.

Laudes, quam Calabræ Pierides. Neque
 Si chartæ fileant, quod bene feceris,
 Mercedem tuleris. Quid foret Iliæ
 Mavortisque puer, si taciturnitas
 Obstaret meritis invida Romuli?
 Ereptum Stygiis fluctibus Æacum
 Virtus, & favor, & lingua potentium
 Vatum divitibus consecrat infulis.
 Dignum laude virum Musa vetat mori:
 Cælo Musa beat: sic Jovis interest
 Optatis epulis impiger Hercules:
 Clarum Tyndaridæ fidus ab infimis
 Quassas eripiunt æquoribus rates,
 Ornatus viridi tempora pampino
 Liber, vota bonos ducit ad exitus.

f) *In anum libidinofam.* Carm. III, 15.

Uxor pauperis Ibyci,
 Tandem nequitia fige modum tuæ,
 Famosisque laboribus.
 Maturæ propior desine funeri
 Inter ludere virgines,
 Et stellis nebulam spargere candidis.
 Non, si quid Pholoën fatis,
 Et te, Chlori, deceat. Filia rectius
 Expugnat juvenum domos,
 Pulso Thyas' uti concita tympano.
 Illam cogit amor Nothi
 Lascivæ similem ludere caprea.
 Te lanæ prope nobilem
 Tonfæ Luceriam, non citharæ, decent,
 Nec flos purpureus rosæ,
 Nec poti vetulam face tenuis cadi.

g) *Poëta aliorumque studia.* Carm. I, 1

Mæcenas, atavis edite regibus,
 O & præsidium, & dulces decus meum!
 Sunt quos curriculo pulverem Olympicum

Colle-

Collegisse juvat; metaque fervidis
 Evitata rotis. Palmaque nobilis
 Terrarum Dominos evehit ad Deos;
 Hunc, si mobilium turba Quiritium
 Certat tergeminis tollere honoribus:
 Illum si proprio condidit horreo
 Quicquid de Libycis verritur areis.
 Gaudentem patrios findere sarculo
 Agros, Attalicy conditionibus
 Nunquam dinoveas, ut trabe Cypria
 Myrtoum pavidus nauta fecet mare.
 Luctantem Icaris fluctibus Africum
 Mercator metuens otium & oppidi
 Laudat rura sui: mox reficit rates
 Quassas, indocilis pauperiem pati.
 Est, qui nec veteris pocula Massici,
 Nec partem folido demere de die
 Spernit, nunc viridi membra sub arbuto
 Stratus; nunc ad aquæ lene caput sacræ.
 Multos castra juvant & lituo tubæ
 Permissus sonitus, bellaque matribus
 Detestata. Manet sub Jove frigido
 Venator, teneræ conjugis immemor;
 Seu visa est catulis cerva fidelibus,
 Seu rupit teretes Marsus aper plagas.
 Me doctarum edera præmia frontium
 Diis miscent superis: me gelidum nemus
 Nympharumque leves cum Satyris Chori
 Secernunt populo: si neque tibias
 Euterpe cohibet, nec Polyhymnia
 Lesboum refugit tendere barbiton.
 Quod si me Lyricis vatibus inferas,
 Sublimi feriam fidere vertice.

IV. EX SATYRIS ET EPISTOLIS.

1) DE VITA HONESTA ET BEATA.

a) *Virtutis studium minime procrastinandum.*

Epist. 1. 2.

Ut iugulent homines, surgunt de nocte latrones:
 Ut te ipsum ferves, non expergiferis? Et cur,
 Quæ lædunt oculos, festinas demere, si quid
 Est animum, differs curandi tempus in annum?
 Dimidium facti, qui cepit, habet: sapere aude:
 Incipe. Qui recte vivendi prorogat horam,
 Rusticus expectat dum desinat annis: at ille
 Labitur, & labetur in omne volubilis ævum.
 Quæritur argentum, puerisque beata creandis
 Uxor, & inculta pacantur vomere sylva.
 Quod satis est, cui contingit, hic nihil amplius optet.
 Non domus, & fundus, non aris acervus, & auri
 Egroto domini deduxit corpore febres,
 Non animo curas: valeat possessor oportet,
 Si comportatis rebus bene cogitat uti.
 Qui cupit, aut metuit, juvat illum sic domus, aut ros
 Ut lippum pictæ tabulæ, fomenta podagram,
 Auriculas citharæ collecta sorde dolentes.
 Sincerum est nisi vas, quodeunque infundis, acefcit.
 Sperne voluptates: nocet enim dolore voluptas.
 Semper avarus eget: certum voto pete finem.
 Invidus alterius macrescit rebus opimis.
 Invidia Siculi non invenerere Tyranni
 Majus tormentum. Qui non moderabitur ira,
 Infectum volet esse, dolor quod suaserit, & mens,
 Dum pœnas odio per vim festinat inulto.
 Ira furor brevis est: animum rege: qui nisi pareat,
 Imperat: hunc frænis, hunc tu compesce catena.
 Fingit equum tenera docilem cervice magister
 Ire viam, quam monstrat eques: venaticus, ex quo
 Tempore cervinam pellem latravit in aula,
 Militat in sylvis catulus. Nunc adhibe puro
 Pectore verba, puer, nunc te melioribus offer.

b) *Cul.*

b) *Cultura animi sensim ad virtutem format.*

Epist. I, 1.

Nemo adeo ferus est, ut non mitescere possit,
 Si modo cultura patientem commoderet aurem,
 Virtus est, vitium fugere; & sapientia prima,
 Stultitiâ caruisse? Vides, quae maxima credis
 Esse mala, exiguum censum, turpemque repullam,
 Quanto devites animi capitisque labore,
 Impiger extremos curris mercator ad Indos,
 Per mare pauperiem fugiens, per saxa, per ignes,
 Ne cures ea, quae stulte miraris & optas?
 Discere, & audire, & meliori credere non vis?
 Quis circum pagos & circum compita pugnae,
 Magna coronari contemnat Olympia? Cui spes,
 Cui sit conditio dulcis sine pulvere palmae?
 Vilius argentum est auro, virtutibus aurum!

c) *Opes, quae vitam gravant, abjicienda. Mā-
 nuendum in re mediocri.* Epist. I, 7.

Forte per angustam tenuis vulpecula rimam
 Repserat in cameram framenti, pastaque rursus
 Ire foras pleno tendebat corpore frustra.
 Cui mustela, procul si vis (ait) effugere istinc,
 Macra cavum repetes arctum, quem macra subissi.
 Hac ego si compellar imagine, cuncta resigno.
 Haud male Telemachus, proles patientis Ulyssæi:
 Non est aptus equis Ithacæ locus, ut neque planis
 Porrectus spatii, neque multa prodigus herba,
 Atreide, magis apta tibi tua dona relinquam.
 Parvum parva decent: mihi jam non regia Roma,
 Sed vacuum Tibur placet, aut imbelles Tarentum,
 Strenuus & fortis, causisque Philippus agendis
 Clarus, ab officiis octavam circiter horam
 Dum redit, atque foro nimium distare Carinas
 Jam grandis natæ queritur; compexit (ut ajunt)
 Adrasum quandam vacua tonsoris in umbra,

Cul.

Cultello proprios purgantem leniter unguet.
 Demetri (puer hic non laeve iussa Philippi
 Accipiebat) abi, quare, & refer, Unde domo? quis?
 Cujus fortuna? quo sit patre, quo-ve patrono?
 It, rēdit, & narrat, Vultejum nomine Menam,
 Praeconem, tenui censu, sine crimine notum,
 Et properare loco, & cessare, & quærere, & uti,
 Gaudentem parvisque sodalibus, & Lare certo,
 Et ludis, & post decisa negotia, campo.
 Scitari licet ex ipso, quaecunque refer: dic,
 Ad cœnam veniat. Non sane credere Mena,
 Mirari secum tacitus. Quid multa? Benigne
 Respondet. Negat ille mihi? Negat improbus, & te
 Negligit, aut horret. Vultejum mane Philippus
 Vilia vendentem tunicato seruta popello
 Occupat, & salvere jubet prior: ille Philippo
 Excusare laborem, & mercenaria vincla,
 Quod non mane domum venisset: denique quod non
 Prævidisset eum. Sic ignovisse putato
 Me tibi, si cœnas hodie mecum. Ut libet. Ergo
 Post nonam venies. Nunc i, rem strenuus auge!
 Ut ventum ad cœnam est, dicenda, tacenda locutus,
 Tandem dormitum dimittitur. Hic, ubi saepe
 Occultum visus decurrere piscis ad hamum,
 Mane cliens, & jam certus conviva, jubetur
 Rura suburbana indictis comes ire Latinis,
 Impositus mannis. Arvum cœlumque Sabinum
 Non cessat laudare. Vider ridetque Philippus,
 Et sibi dum requiem, dum risus undique quarit,
 Dum septem donat sestertia, mutua septem
 Promittit, persuadet, uti mercetur agellum.
 Mercatur. Ne te longis ambagibus ultra,
 Quam fatis est, morer. Ex nitido fit rusticus, atque
 Sulcos, & vineta crepat mera, præparat ulmos:
 Immoritur studiis, & amore senescit habendi.
 Verum ubi oves furto, morbo periere capella,
 Spem mentita seges, bos est enectus arando:
 Offensus damnis, media de nocte caballum

Arri-

Arripit, iratusque Philippi tendit ad aedes.
 Quem simul aspexit scabrum intonsumque Philippus,
 Durus, (ait) Vultei, nimis, attentusque videris
 Esse mihi. Pol me miserum, patrone, vocares,
 Si velles (inquit) verum mihi ponere nomen.
 Quod te per Genium, dextramque Deosque Penates
 Obsecro, & obtestor, vitæ me redde priori.
 Qui simul aspexit, quantum dimissa petitis
 Præsent, mature redeat, repetatque relicta.
 METIRI se quemque suo modulo, ac pede verum est.

d) *Prudentia, non locus, curas tollit.*

Epist. I, 11.

Tu, quamcunque Deus tibi fortunaverit horam,
 Grata sume manu: nec dulcia differ in annum:
 Ut, quocunque loco fueris, vixisse libenter
 Te dicas. Nam si ratio & prudentia curas,
 Non locus effusi late maris arbiter, aufert:
 Cælum non animum mutant, qui trans mare currunt.
 Strenua nos exercet inertia: navibus atque
 Quadrigis petimus bene vivere: quod petis, hic est:
 Est Ulabris, animus si te non deficit æquus.

e) *Levia populi de vitæ ratione judicium parvi
 habenda.* Epist. I, 1.

O cives, cives, quaerenda pecunia primum est,
 Virtus post nummos... Haec Janus summus ab imo
 Perdocet: hæc recinunt juvenes dictata senesque,
 Laevo suspensi loculos, tabulamque lacerto:
 Si quadringentis sex septem millia defunt,
 (Est animus tibi, sunt mores, & lingua, fidesque)
 Plebs eris. At pueri ludentes, Rex eris, ajunt,
 Si recte facies, HIC MURUS aeneus esto,
 Nil conscire sibi, nulla pallescere culpa.
 Is-ne tibi melius suadet, qui ut rem facias, rem,
 Si possis recte: si non, quocunque modo rem,
 Ut propius spectes lachrymosa poemata Puppi,
 Horat. D An

An qui fortunæ te responfare superbae
 Liberum, & erectum praefens hortatur & optat?
 Quod si me populus Romanus forte roget, cur
 Non ut porticibus, sic iudiciis fruam iisdem,
 Nec sequar, aut fugiam, quae diligit ipse, vel odit:
 Olim quod vulpes aegrotò cauta leoni
 Respondit, referam: Quia me vestigia terrent,
 Omnia te adversum spectantia, nulla retrorsum.
 Bellua multorum es capitum: nam quid sequar aut quem?
 Pars hominum gestit conducere publica: sunt qui
 Crustis & pomis viduas venentur avaras,
 Excipiantque senes, quos in vivaria mittant.
 Multis occulto crescit res saenore. Verum
 Esto, aliis alios rebus studiisque teneri:
 Idem eadem possunt horam durare probantes?
 Nullus in orbe sinus Bajis praelucet amœnis,
 Si dixit dives, lacus & mare sentit amorem
 Festinantis heri. Cui si vitiosa libido
 Fecerit auspicium, cras ferramenta Theanum
 Tollebis, fabri! Lectus genialis in aula est;
 Nil ait esse prius, melius nil caelibe vita.
 Si non est, jurat bene solis esse maritis.
 Si curtatus inaequali tonsore capillos
 Occurri, rides: si forte subucula pexæ
 Trita subest tunica, vel toga dissidet impar,
 Rides. Quid, mea cum pugnat sententia secum,
 Quod petiit, spernit: repetit, quod nuper omisit,
 Æstuat, & vitæ disconvenit ordine toto;
 Diruit, ædificat, mutat quadrata rotundis;
 Infanire putas solennia me, neque rides,
 Nec medici credis, nec curatoris egere
 A Pratore dati, rerum tutela mearum
 Cur sis? Et prave sectum stomacheris ob unguem
 De te pendentis, te respicientis amici?

f) *Vita rustica.* Compositus animus. Epist. I, 10.

Urbis amatorem Fuscum salvere iubemus
 Ruris amatores: hac in re scilicet una

Mul.

Multum dissimiles, ad cætera pene gemelli:
 Fraternalis animis, quicquid negat alter, & alter,
 Annuimus pariter vetuli, notique columbi.
 Tu nidum servas, ego laudo ruris amœni
 Rivos & musco circumlita saxa, nemusque.
 Quid quæris? Vivo, regno, simul ista reliqui,
 Quæ vos ad cælum effertis rumore secundo.
 Utque sacerdotis fugitivus, liba recuso.
 Pane egeo, jam mellitis potiore placentis.
 Vivere naturæ si convenienter oportet,
 Ponendæque domo querenda est area primum;
 Novissi-ne locum potiore rure beato?
 Est ubi plus tepeant hyemes? ubi gratior aura
 Leniat & rabiem Canis, & momenta leonis,
 Cum semel accepit Solem furibundus acutum?
 Est, ubi divellat somnos minus invida cura?
 Deterius Libycis olet aut nitet herba lapillis?
 Purior in vicis aqua tendit rumpere plumbum,
 Quam quæ per pronum trepidat cum murmure rivum?
 Nempe inter varias nutritur sylvæ columnas,
 Laudaturque domus, longos quæ prospicit agros.
 Naturam expellas furca, tamen usque recurret,
 Et mala perrumpet furtim fastidia victrix.
 Non, qui Sidonio contendere callidus ostro
 Nescit Aquinatam potentia vellera fucum,
 Certius accipiet damnum, propius-ve medullis,
 Quem, qui non poterit vero distinguere falsum.
 Quem res plus nimio delectare secunda,
 Mutatæ quatient. Si quid mirabere, pones
 Invitus: fuge magna: licet sub paupere tecto
 Reges, & regum vita præcurrere amicos.
 Cervus equum pugna melior communibus herbis
 Pellebat, donec minor in certamine longo
 Imploravit opes hominis, frenumque recepit.
 Sed postquam victor violens discessit ab hoste,
 Non equitem dorso, non frenum depulit ore.
 Sic, qui pauperiem veritus, potiore metallis
 Libertate caret, dominum vehet improbus, atque

Serviet aeternum, quia parvo nesciet uti.
 Cui non conveniet sua res, ut calceus olim,
 Si pede major erit, subvertet; si minor, uret.
 Lætus forte tua vives sapienter, Aristi:
 Nec me dimittes incafigatum, ubi plura
 Cogere, quam satis est, ac non cessare videbor.
 Imperat aut servit collecta pecunia cuique,
 Tortum digna sequi potius, quam ducere, funem.
 Hæc tibi dictabam post fanum putre Vacunæ,
 Excepto, quod non simul esses, cætera lætus,

g) *Vita rustica. Fabula de mure. Sat. II, 6.*

Hoc erat in votis: modus agri non ita magnus,
 Hortus ubi, & tecto vicinus jugis aquæ fons,
 Et paulum sylvæ super his foret. Auctius, atque
 Di melius fecere. Bene est; nihil amplius oro,
 Maja nate, nisi ut propria hæc mihi munera faxis.
 Si neque majorem feci ratione mala rem,
 Nec sum facturus vitio culpa-ve minorem:
 Si veneror stultus nihil horum: o si angulus ille
 Proximus accedat, qui nunc deformat agellum!
 O si urnam argenti Fors qua mihi monstrat! ut illi,
 Thesaurò invento, qui mercenarius agrum
 Illum ipsum mercatus aravit, dives amico
 Hercule; si quod adest, gratum juvat; hæc prece te oro,
 Pingue pecus domino facias, cætera, præter
 Ingenium; utque soles, custos mihi maximus ad sis!
 O rus, quando ego te aspiciam? quandoque licebit,
 Nunc veterum libris, nunc fomno, & inertibus
 Ducere sollicita jucunda oblivia vitæ?
 O quando faba Pythagoræ cognata, simulque
 Uncta satis pingui ponentur olusecula lardo?
 O noctes, cenæque Deum! quibus ipse, meique
 Ante Larem proprium vescor, vernasque procaces
 Pasco libatis dapibus, prout cuique libido est!
 Siccat inæquales calices conviva, solutus
 Legibus insanis: seu quis cupit acria fortis
 Pocula, seu modicis humefcit lætus. Ergo

Sermo

Sermo oritur, non de villis, domibusque alienis,
 Nec male, nec-ne Lepos saltet, sed quod magis ad nos
 Pertinet, & nescire malum est, agitamus: utrum-ne
 Divitiis homines, an sint virtute beati;
 Quid-ve ad amicitiam, usus rectum-ve trahat nos
 Et quæ sit natura boni, summumque quid ejus.
 Cervius, hæc inter, vicinus garrir aniles
 Ex re fabellas. Nam si quis laudat Arelli
 Sollicitas ignarus opes, sic incipit: Olim
 Rusticus urbanum murem mus paupere fertur
 Accepisse cavo, veterem vetus hospes amicum:
 Asper & attentus quæsit, ut tamen arctum
 Solveret hospitii animum. Quid multa? Neque illi
 Sepositi ciceris, nec longæ invidit avenæ:
 Aridum & ore ferens acinum semesaque lardi
 Frustra dedit; cupiens varia fastidia cæna
 Vincere tangentis male singula dente superbo:
 Cum pater ipse domus, palca porrectus in horna
 Effet ador, loliumque, dapum meliora relinquens.
 Tandem urbanus ad hunc: quid te juvat, (inquit) amice,
 Prærupti nemoris patientem vivere dorso?
 Vis tu homines urbemque feris præponere sylvis:
 Carpe viam (mibi crede) comes! terrestria quando
 Mortales animas vivunt fortita. Neque ulla est
 Aut magno aut parvo lethi fuga: quo, bone, circa
 Dum licet, in rebus jucundis vive beatus:
 Vive memor, quam sis avi brevis. Hæc ubi dicta
 Agrestem pepulere, domo levis exilit: inde
 Ambo propositum peragunt iter, urbis aventes
 Mœnia nocturni subrepere. Jamque tenebat
 Nox medium cæli spatium, cum ponit uterque
 In locuplete domo vestigia: rubro ubi cocco
 Tincta super lectos canderet vestis eburnos,
 Multaque de magna superessent fercula cæna,
 Quæ procul exstructis inerant hesternæ canistris.
 Ergo ubi purpurea porrectum in veste locavit
 Agrestem, veluti succinctus cursitat hospes,
 Continuatque dapes, hæc non vernaliter ipsis

Fungitur officiis, praelambens omne, quod affert.
 Ille cubans gaudet mutata forte, bonisque
 Rebus agit latum convivam: cum subito ingens
 Valvarum strepitus lectis excussit utrumque.
 Currere per totum pavidi conclave, magisque
 Exanimes trepidare, simul domus alta molossis
 Personit canibus. Tum rusticus; haud mihi vita
 Est opus hac (ait) & valeas: me sylva cavusque
 Tutus ab insidiis tenui solabitur ervo.

h) *Vir bonus.* Epist. I, 16.

Tu recte vivis, si curas esse, quod audis.
 Jactamus jam pridem omnis te Roma beatum.
 Sed vereor, ne cui de te plus, quam tibi credas,
 Ne ve putes alium sapiente bonoque beatum;
 Neu, si te populus sanum recteque valentem
 Dicitur, occultam febrem sub tempus edendi
 Dissimules, donec manibus tremor incidat unctis.
 STULTORUM incurata pudor malus ulcera celat.
 . . . Vir bonus est quis?
 Qui consulta patrum, qui leges, juraque servat,
 Quo multæ magnæque secantur judice lites,
 Quo responsore, & quo causæ teste tenentur?
 Sed videt hunc omnis domus, & vicinia tota
 Introrsum turpem, speciosum pelle decora.
 Nec furtum feci, nec fugi, si mihi dicat
 Servus: habes pretium; loris non ureris, ajo.
 Non hominem occidi: non pasces in cruce corvos,
 Sum bonus, & frugi; renuit, negat atque Sabellus.
 Cautus enim metuit foveam lupus, accipiterque
 Suspectos laqueos & opertum milvius hamum.
 Oderunt peccare boni virtutis amore:
 Tu nihil admittes in te, formidine pœnæ.
 Sit spes fallendi, miscebis sacra profanis.
 Nam de mille fabæ modis cum furripis unum,
 Damnum est, non facinus mihi pacto lenius isto.
 Vir bonus, omne forum cum spectat, & omne tribunal,
 Quodocunque Deos vel porco, vel bove placat,

Jane

Jane pater, clare, clare cum dixit, Apollo;
 Labra movet, metuens audiri: Pulchra Laverna
 Da mihi fallere, da justum sanctumque videri,
 Noctem peccatis & fraudibus objice nubem.

i) *Quibus de rebus docti & libri sint consultandi.*

Horatii vota. Epist. I, 18.

Inter cuncta leges, & percunctabere doctos,
 Qua ratione queas traducere leniter ævum,
 Ne te semper inops agitet vexerque Cupido,
 Ne pavor, & rerum mediocriter utilium spes;
 Virtutem doctrina pareat, naturam donet;
 Quid minuat curas: quid te tibi reddat amicum;
 Quid pure tranquillet; honos, an dulce lucellum,
 An secretum iter; & fallentis semita vitæ.
 Me quoties reficit gelidus Digentia rivus,
 Quem Mandela bibit, rugosus frigore pagus,
 Quid sentire putas? quid credis, amice, precari?
 Sit mihi quod nunc est, etiam minus; ut mihi vivam
 Quod superest ævi, si quid superesse volunt Di;
 Sit bona librorum & provisæ frugis in annum
 Copia; ne fluitem dubiæ spe pendulus horæ.
 Sed satis est orare Jovem, qui donat, & aufert,
 Det vitam, det opes: æquum mi animum ipse parabo.

k) *Varia præcepta de proprio & nostro, de re familiaris, de abdicanda omni prava cupiditate.*

Epist. II, 2.

Nimirum sapere est abjectis utile nugis,
 Et tempestivum pueris concedere ludum,
 Ac non verba sequi fidibus modulanda Latinis,
 Sed veræ numerosque modosque edificere vitæ.
 Quocirca mecum loquor hæc, tacitusque recorder:
 Si tibi nulla sitim finiret copia lymphæ,
 Narrares medicis. Quod, quanto plura parasti,
 Tanto plura cupis, nulli-ne faterier audes?
 Si vulnus, tibi monstrata radice vel herba,

D

Non

Non feret levius; fugeres radice vel herba
 Proficiente nihil curarier: Audieras, cui
 Rem Di donarent, illi decedere pravam
 Stultitiam: & cum sis nihilo sapientior, ex quo
 Plenior es, tamen uteris monitoribus isdem?
 At si divitiarum prudentem reddere possent,
 Si cupidum timidumque minus te: nempe ruberes,
 Viveret in terris te si quis avarior uno,
 Si proprium est, quod quis libra mercatus & ære est.
 Quædam (si credis consultis) mancipat usus:
 Qui te pascit ager, tuus est, & villicus Orbi
 Cum segetes occat, tibi mox frumenta daturus,
 Te dominum sentit. Das nummos: accipis uvam,
 Pullos, ova, cadum temeti: nempe modo isto
 Paulatim mercaris agrum, fortasse trecentis
 (Aut etiam supra) nummorum millibus emptum.
 Quid refert, vivas numerato nuper, an olim?
 Emptor Aricini quondam, Vejentis & arvi,
 Emtum cænat olus, quamvis aliter putat: emtis
 Sub noctem gelidam lignis calefactat ahenum.
 Sed vocat usque suum, qua populus adita certis
 Limitibus vicina refugat jurgia: tanquam
 Sit proprium cuiquam, puncto quod mobilis horæ,
 Nunc prece, nunc pretio, nunc vi, nunc forte suprema
 Permutet dominos, & cedat in altera jura.
 Sic quia perpetuus nulli datur usus, & hæres
 Hæredem alterius, velut unda supervenit undam;
 Quid vites profunt, aut horrea? quid-ve Calabris
 Saltibus adjecti Lucani? si metit Orcus
 Grandia cum parvis, non exorabilis auro?
 Gemmas, marmor, ebur, Tyrrhena sigilla, tabellas
 Argentum, vestes, Getulo murice tinctas,
 Sunt qui non habeant, est qui non curat habere.
 Cur alter fratrum cessare, & ludere, & ungi
 Præferat Herodis palmetis pinguibus; alter
 Dives & importunus, ad umbram lucis ab ortu
 Sylvestrem flammis & ferro mitiget agrum,
 Scit Genius, natale comes qui temperat astrum,

Natura

Naturæ Deus humane, mortalis in unum
 Quodque caput, vultu mutabilis, albus & ater.
 Utar, & ex modico, quantum res pofcer, acervo
 Tollam: nec meruam, quid de me iudicet hæres.
 Pauperics, immunda domus procul abfit: ego, utrum
 Nave ferar magna an parva, ferar unus & idem.
 Non agimur tumidis velis Aquilone secundo:
 Non tamen adverfis atatem ducimus Austris.
 Viribus, ingenio, specie, virtute, loco, re,
 Extremi primorum, extremis usque priores.
 (Non es avarus: abi: quid? cætera jam simul isto
 Cum vitio fugere? caret tibi pectus inani
 Ambitione? caret mortis formidine, & ira?
 Somnia, terrores magicos, miracula, fagas,
 Nocturnos Lemures, portentaque Theffala rides?
 Natales grate numeras? ignofcis amicis?
 Lenior & melior fis accedente feneftra?
 Quid te exempta juvat fpinis de pluribus una?
 Vivere fi recte nefcis, decede peritis.
 Lufifti fatis, edifti fatis atque bibifti:
 Tempus abire tibi eft, ne potum largius æquo
 Rideat, & pulfet lafciva decentius atas.

1) *In alienæ fortis cupidos & avaros. Satyra I. r.*

Qui fit, Mæcenas, ut nemo, quam sibi fortem
 Seu ratio dederit, seu fors objecerit, illa
 Contentus vivat? laudet diverfa fequentes?
 O fortunati mercatores, gravis annis
 Miles ait, multo jam fractus membra labore.
 Contra, mercator, navim jactantibus Austris,
 Militia eft potior: quid enim? concurritur, hora
 Momento cita mors venit, aut victoria lata.
 Agricolam laudat juris legumque peritus,
 Sub galli cantum confultor ubi oftia pulfat.
 Ille, datis vadibus, qui rure extractus in urbem eft;
 Solos felices viventes clamat in urbe.
 Cætera de genere hoc (adeo funt multa) loquacem
 Delaffare valent Fabium: ne te morer; audi

Quo rem deducam. Si quis Deus, En ego, dicat,
 Jam faciam, quod vultis: eris tu, qui modo miles,
 Mercator: tu, consultus modo, rusticus: hinc vos,
 Vos hinc mutatis discedite partibus: eja,
 Quid statis? nolint? atqui licet esse beatis.
 Quid causæ est, merito quin illis Jupiter ambas
 Iratus buccas inflat? neque se fore posthac
 Tam facilem dicat, votis ut præbeat aurem?
 Præterea, ne sic, ut qui jocularia, ridens
 Percurram (quanquam ridentem dicere verum
 Quid vetat? ut pueris olim dant crustula blandi
 Doctores, elementa velint ut discere prima,
 Sed tamen amoto quaramus feria ludo)
 Ille gravem duro terram qui vertit aratro,
 Perfidus hic caupo, miles, nautæque, per omne
 Audaces mare qui currunt, hac mente laborem
 Sese ferre, fenes ut in otia tuta recedant,
 Ajunt, cum sibi sint congesta cibaria: sicut
 Parvula (nam exemplo est) magni formica laboris,
 Ore trahit quodecunque potest, atque addit acervo,
 Quem struit, haud ignara ac non incauta futuri.
 Quæ, simul inversum contristat Aquarius annum,
 Non usquam prorepat, & illis utitur ante
 Quæstis sapiens: cum te neque fervidus æstus
 Dimoveat lucro, neque hyems, ignis, mare, ferrum:
 Nil obstet tibi, dum ne sit te ditior alter.
 Quid juvat immensum te argenti pondus & auri
 Furtum defossa timidum deponere terra?
 Quod si comminuas, vilem redigatur ad assem.
 At, ni id sit, quid habet pulchri constructus acervus?
 Millia frumenti tua triverit area centum,
 Non tuus hoc capiet venter plus, quam meus: ut si
 Reticulum panis venales inter onusto
 Forte vhas humero, nihilo plus accipias, quam
 Qui nil portarit: vel dic, quid referat intra
 Naturæ fines viventi, jugera centum, an
 Mille aret? At suave est ex magno tollere acervo.
 Dum ex parvo nobis tantundem haurire relinquas,
 Cur

Cur tua plus laudes cumeris granaria nostris?
 Ut, tibi sit opus liquidi non amplius urna,
 Vel cyatho: & dicas, magno de flumine mallem,
 Quam ex hoc fonticulo tantandem sumere? Eo fit,
 Plenior ut si quos delectet copia iusto
 Cum ripa simul avulsos ferat Aufidus acer.
 At qui tantulo eget, quanto est opus; is neque limo
 Turbatam haurit aquam, neque vitam amittit in undis.
 At bona pars hominum, decepta cupidine falsa,
 Nil facis est, inquit: quia tanti, quantum habeas, sis.
 Quid facias illi? jubeas miserum esse libenter,
 Quatenus id facit: ut quidam memoratur Athenis
 Sordidus ac dives populi contemnere voces
 Sic solitus: Populus me sibilat, at mihi plaudo
 Ipse domi, simul ac nummos contemplor in arca.
 Tantalus a labris sitiens fugientia captat
 Flumina: quid rides? mutato nomine de te
 Fabula narratur: congestis undique faccis
 Indormis inhians, & tanquam parcere sacris
 Cogeri aut pictis tanquam gaudere tabellis.
 Nescis quo valeat nummus? quem præbeat usum?
 Panis ematur, olus, vini sextarius: adde,
 Queis humana sibi doleat natura negatis.
 An vigilare metu exanimem, noctesque, diesque
 Formidare malos fures, incendia, servos,
 Ne te compilent fugientes; hoc juvat? horum
 Semper ego optarim pauperrimus esse honorum.
 At si condoluit tentatum frigore corpus,
 Aut alius casus lecto te affixit, habes qui
 Assideat, fomenta paret, medicum roget, ut te
 Suscitet, ac reddat natis, carisque propinquis.
 Non uxor saluum te vult, non filius: omnes
 Vicini oderunt, noti, pueri atque puellæ.
 Miraris, cum tu argento post omnia ponas,
 Si nemo præstet, quem non merearis, amorem?
 At si cognatos, uullo natura labore
 Quos tibi dat, retinere velis, servareque amicos,
 Infelix operam perdas: ut si quis asellum

In campo doceat parentem currere frans.
 Denique fit finis quærendi: cumque habeas plus,
 Pauperiem metuas minus, & finire laborem
 Incipias, parto quod avebas: nec facias, quod
 Umidius quidam (non longa est fabula) dives.
 Ut metiretur nummos ita fordidos, ut se
 Non unquam servo melius vestiret; ad usque
 Supremum tempus, ne se penuria victus
 Opprimeret, metuebat. At hunc liberta securi
 Divisit medium, fortissima Tyndaridarum.
 Quid mi igitur suades? ut vivam Mænius? aut sic
 Ut Nomentanus? Pergis pugnancia secum
 Frontibus adversis componere. Non ego, avarum
 Cum veto te fieri, vappam jubeo ac nebulonem.
 Est modus in rebus, sunt certi denique fines,
 Quos ultra, citraque, nequit consistere rectum.
 Illuc, unde abii, redeo, nemon' (ut avarus)
 Se probet, ac potius laudet diversa sequentes;
 Quodque aliena capella geret distentius uber,
 Tabescat; neque se majori pauperiorum
 Turbæ comparet: hunc atque hunc superare laboret?
 Sic festinanti semper locupletior obstat.
 Ut cum carceribus missos rapit ungula currus,
 Instat equis auriga suos vincentibus; illum
 Præteritum temnens extremos inter cuntem.
 Inde fit, ut raro, qui se vixisse beatum
 Dicat, & exacto contentus tempore vitæ
 Cedat, uti conviva satur, reperire queamus.
 Jam satis est: ne me Crispini serinia Lippi
 Compilasse putes, verbum non amplius addam.

m) *Ignoscendum amicis. Vitia non æqualia. Legum ratio.* Sat. I, 3.

Egomet mi ignosco, Mævius inquit.
 Stultus & improbus hic amor est, dignusque notari.
 Cum tua per videas oculis mala lippus inunctis,
 Cur in amicorum vitis tam cernis acutum,
 Quam aut aquila, aut serpens Epidaurius? At tibi contra
 Evenit,

Evenit, inquirant vitia ut tua rursus & illi.
 Iracundior est paulo, minus aptus acutis
 Naribus horum hominum: rideri possit, eo quod
 Rusticius tonso toga defluit, & male laxus
 In pede calceus hæret. At est bonus, ut melior vir
 Non alius quisquam: at tibi amicus: at ingenium ingens
 Inculto læret hoc sub corpore. Denique te ipsum
 Concute, num qua tibi vitiorum infecerit olim
 Natura, aut etiam consuetudo mala: namque
 Neglectis urenda filix innascitur agris.
 At, pater ut gnati, sic nos debemus amici,
 Si quod sit vitium, non fastidire. Strabonem
 Appellat patrum pater, & pullum, male parvus
 Si cui filius est, ut abortivus fuit olim
 Sisyphus: hunc varum, distortis cruribus: illum
 Balbutit scæurum, pravis sultum male talis.
 Parcius hic vivit, frugi dicatur: ineptus
 Et jactantior hic est paulo; concinnus amicis
 Postulat ut videatur: at est truculentior, atque
 Plus æquo liber; simplex, fortisque habeatur.
 Caldior est, acres inter numeretur. Opinor,
 Hæc res & jungit, junctos & servat amicos.
 At nos virtutes ipsas invertimus, atque
 Sincerum cupimus vas incrustare. Probus quis
 Nobiscum vivit? multum demissus homo. Illi
 Tardo cognomen pinguis damus. Hic fugit omnes
 Infidias, nullique malo latus obdit apertum,
 (Cum genus hoc inter vitæ versetur, ubi acris
 Invidia atque vigent ubi crimina) pro bene fano,
 Ac non incauto, fectum astutumque vocamus.
 Simplicior si quis, qualem me sæpe libenter
 Obtulerim tibi, Mæcenas, ut forte legentem,
 Aut tacitum impellat; quovis sermone molestus,
 Communi sensu plane caret, inquamus. Eheu,
 Quam temere in nosmet legem sancimus iniquam!
 Nam vitii nemo sine nascitur: optimus ille est,
 Qui minimis urgetur. Amicus dulcis, ut æquum est,
 Cum mea compenset vitii bona, pluribus hæce,

(Si

(Si modo plura mihi bona sunt) inclinet, amari
 Si volet: hac lege in trutina ponetur eadem.
 Qui, ne tuberibus propriis offendat amicum,
 Postulat, ignoscat verrucis illius: æquum est
 Peccatis veniam poscentem, reddere rursus.
 Si quis cum servum, patinam qui tollere iussus,
 Semefos pisces, tepidumque ligurierit jus,
 In cruce suffigat; Labeone infanior, inter
 Sanos dicatur, Quanto hoc satiosius, atque
 Majus peccatum est? Paulum deliquit amicus:
 Quod nisi concedas, habere insuavis, acerbus.
 Odisti, & fugis; ut Drusonem debitor aris:
 Qui nisi, cum tristes misero venere Calendæ,
 Mercedem, aut nummos unde unde extricat; amaras,
 Porrecto jugulo, historias, captivus ut, audit.
 Comminxit lectum potus, mensa-ve catillum
 Evandri manibus tritum dejecit: ob hanc rem,
 Aut positum ante mea quia pullum in parte catini
 Sustulit esuriens; minus hoc jucundus amicus
 Sit mihi? Quid faciam, si furtum fecerit? aut si
 Prodiderit commissa fide? sponsumque negarit?
 Queis paria esse fere placuit peccata, laborant,
 Cum ventum ad verum est, sensus, moresque
 repugnant,
 Atque ipsa utilitas, justî prope mater & æqui.
 Cum proreperuut primis animalia terris,
 Mutum, & turpe pecus, glandem, atque cubilia propter
 Unguibus & pugnis, dein fustibus, atque ita porro
 Pugnabant armis, quæ post fabricaverat usus:
 Donec verba, quibus voces sensusque notarent,
 Nominaque invenerent: dehinc abfistere bello,
 Oppida cæperunt munire, & ponere leges.
 Ne quis fur esset, neu latro, neu quis adulter.
 Nam fuit ante Helenam cunnus teterrima belli
 Causa: sed ignotis perierunt mortibus illi,
 Quos Venerem incertam rapientes, more ferarum,
 Viribus editior cædebat, ut in grege taurus.
 Jura inventa metu injusti fâcere necesse est,

Tem.

Tempora si fastosque velis evolvere mundi.
 Nec natura potest julto fecernere iniquum,
 Dividit ut bona diversis, fugienda petendis.
 Nec vincet ratio hoc, tantundem ut peccet, idemque,
 Qui teneros caules alieni fregerit horti,
 Et qui nocturnus Divum sacra legerit. Adfit
 Regula, peccatis quæ pœnas irroget æquas:
 Ne scutica dignum, horribili scetere flagello.

n) *Temperantia & mediœtas inter sordes & luxuriam, mollietiem & duritiem. Sat. II, 2.*

Quali igitur victu sapiens utetur? & horum
 Utrum imitabitur? Hac urget lupus, hac canis
 angit.

Mundus erit; qui non offendet sordibus, atque
 In neutram partem cultus miser. Hic neque servis
 Albuti senis exemplo, dum munia dedit,
 Sævus erit: neque sic ut simplex Nævius, unctam
 Convivis præbebit aquam. Vitium hoc quoque magnum.
 Accipe nunc, victus tenuis quæ quantaque secum
 Afferat. Imprimis valeas bene. Nam, variæ res
 Ut noceant homini, credas memor illius escæ,
 Quæ simplex olim tibi sederit: at simul assis.
 Misceueris elixa, simul conchylija turdis,
 Dulcicia se in bilem vertent, stomachoque tumultum
 Lenta feret pituita. Vides, ut pallidus omnis
 Cœna de surgat dubia? Quin corpus onustum
 Hesternis vitiis animum quoque prægravat una,
 Atque affligit humo divinæ particulam auræ.
 Alter, ubi dicto citius curata sopori
 Membra dedit, vegetus præscripta ad munia surgit.
 Hic tamen ad melius poterit transeurrere quondam,
 Sive diem festum rediens adduxerit annus,
 Seu recreare volet tenuatum corpus: ubique
 Accedent anni, tractari mollius atas
 Imbecilla volet. Tibi quid-nam accedet ad istam,
 Quam puer, & validus præsumis, mollietiem, seu

Dura

Dura valetudo incidereit, seu tarda senectus?
 Rancidum aprum antiqui laudabant: non, quia natus
 Illis nullus erat: sed, credo, hac mente, quod hospes
 Tardius adveniens, vitiatum commodius, quam
 Integrum edax dominus consumeret. Hos utinam inter
 Heroas natum tellus me prima tulisset!
 Das aliquid famæ, quæ carmine gratior aurem
 Occupat humanam? Grandes rhombi, patinæque
 Grande ferunt una cum damno dedecus: adde
 Iratum patrum, vicinos, te tibi iniquum,
 Et frustra mortis cupidum, cum deerit egenti
 Æs, laquei pretium. Jure, inquis, Thraſius illis
 Jurgatur verbis: ego veſtigalia magna,
 Divitiasque habeo tribus amplas Regibus. Ergo
 Quod superat, non est melius, quo infumere possis!
 Cur eget indignus quisquam te divite? quare
 Tempa ruunt antiqua Deum? cur, improbe, charæ
 Non aliquid patriæ tanto emetiris acervo?
 Uni nimirum tibi recte semper erunt res?
 O magnus posthac inimicis risus! Uter-ne
 Ad casus dubios fidet sibi certius? hic, qui
 Pluribus assuerit mentem, corpusque superbum?
 An, qui contentus parvo, metuensque futuri,
 In pace, ut sapiens, aptarit idonea bello?
 Quo magis his credas: puer hunc ego parvus Ofellum
 Integris opibus novi non latius usum,
 Quam nunc accisis. Videas metato in agello
 Cum pecore, & gnatis fortem mercede colonum,
 Non ego, narrantem, temere edi luce profesta
 Quicquam, præter olus fumosæ cum pede perna.
 Ac, mihi seu longum post tempus venerat hospes,
 Sive operum vacuo gratus conviva per imbrem,
 Vicinus; bene erat, non piscibus Urbe petitis,
 Sed pullo, atque hædo: tum pensilis uva secundas
 Et nux ornabat mentas, cum duplici ficu.
 Post hoc ludus erat cuppa potare magistra,
 Ac venerata Ceres, ut culmo surgeret alto,
 Explicuit vino contractæ feria frontis.

Sævi at

Sæviat, atque novos moveat Fortuna tumultus,
Quantum hinc imminuet? quanto aut ego parcius, aut

VOS,

O pueri, nituistis, ut huc novus incola venit?
Nam propriæ telluris herum natura neque illum,
Nec me, nec quemquam statuit: nos expulit ille,
Illum aut nequities, aut vafri inscitia juris,
Postremo expellet certe vivacior hæres.
Nunc ager Umbreni sub nomine, nuper Ofelli
Dicitur, erit nulli proprius: sed cedit in usum
Nunc mihi, nunc alii. Quocirca vivite fortes,
Fortiaque adversis opponite pectora rebus.

o) *In tenaces, sibi dure & injucunde vivendo
inimicos. Sat. II, 3.*

Si quis emat citharas, emptas comportet in unum,
Nec studio citharæ, nec Musæ deditus ulli;
Si scæpra & formas non futor, nautica vela
Aversus mercaturis: delirus & amens
Undique dicatur merito. Quid diserepat istis,
Qui nummos aurumque recondit, nescius uti
Compositis, metuensque velut contingere sacrum?
Si quis ad ingentem frumenti semper acervum
Porrectus vigilet cum longo fuste, neque illinc
Audeat esuriens dominus contingere granum,
Ac potius foliis parvus vescatur amaris;
Si positis intus Chii veterisque Falerni
Mille cadis (nihil est, ter-centum millibus) acre
Potet acervum; age, si & stramentis incubet unde -
Octoginta annos natus, cui stragula vestis,
Blatrarum ac tinearum epulæ, putrescat in arca?
Nimirum insanus paucis videatur, eo quod
Maxima pars hominum morbo jactatur eodem.
Filius, aut etiam hæc libertus ut eibat hæres,
Dis inimice fenex, custodis, ne tibi desit?
Quantulum enim summæ curtabit quisque dierum,
Ungere si caules oleo meliore, caputque

Horat.

E

Cæpe.

Cæperis impexa fœdum porrigine? Quare,
 Si quidvis satis est, perjuras, iurripis, auferis
 Undique? tun' sanus?
 Pauper Opimius argenti positi intus & auri,
 Qui Vejentanum fœtis potare diebus
 Campana solitus trulla vappamque profestis,
 Quondam lethargo grandi est oppressus, ut hæres
 Jam circum loculos, & claves lætus ovansque
 Curreret. Hunc Medicus, multum celer atque fidelis
 Excitat hoc pacto. Mensam poni jubet, atque
 Effundit faeces nummorum: accedere plures
 Ad numerandum: hominem sic erigit: addit & illud:
 Ni tua custodis, avidus jam hæc auferet hæres.
 Men' vivo? Ur vivas igitur, vigila. Hoc age. Quid vis?
 Deficient inopem venæ te, ni cibus atque
 Ingens accedat stomacho fultura ruenti,
 Quid cessas? agedum, fume hoc ptisanarium oryza.
 Quanti emptæ? Parvo. Quanti ergo? Octo assibus. Eheu!
 Quid refert, morbo, an furtis, peream-ne rapinis?

p) *Quæstio de vitæ jucunda ratione.* Epist. I, 6.

Vis recte vivere? quis non?

Si virtus hoc una potest dare, fortis omïssis
 Hoc age deliciis. Virtutem verba putas, ut
 Lucubrâ ligna? cave ne portus occupet alter,
 Ne Cibyrtica, ne Bythyna negotia perdas.
 Mille talenta rotundentur, totidem altera: porro
 Tertia succedant, & quæ pars quadret acervum.
 Scilicet uxorem cum dote, fidemque, & amicos,
 Et genus, & formam regina pecunia donat:
 Ac bene nummarum decorat Suadela Venusque.
 Mancipiis locuples, eget aris Cappadocum rex.
 Ne fueris hic tu. Chlamydes Lucullus (ut ajunt)
 Si posset centum scenæ præbere rogatus,
 Qui possum tot? ait: tamen & quæram, & quot habeo,
 Mitram. Post paulo scribit, sibi milia quinque
 Esse domi chlamydam: partem vel tolleret omnes.
 Exilis domus est, ubi non & multa supersunt,

Et

Et dominum fallunt, & profunt furibus. Ergo
 Si res sola potest facere & servare beatum,
 Hoc primus repetas opus, hoc postremus omittas.
 Si fortunatum species & gratia praestat,
 Mercemur servum, qui distet nomina, laevum
 Qui fodiat latus, & cogat trans pondera dextram
 Porrigere. Hic multum in Fabia valet, ille Velina,
 Cuilibet hic falces dabit, eripietque curule,
 Cui volet, importunus ebur. Frater, pater, adde,
 Ut enique est atas, ita quemque facetus adopta.
 Si bene qui cenat, bene vivit: lucret, camus
 Quo ducit gula: piscemur, venemur (ut olim
 Gargilius, qui mane plagas, venabula, servos,
 Differtum transire forum, populumque jubebat,
 Unus ut e multis populo spectante referret
 Emptum mulus aprum) crudi tumidique lavemur,
 Quid deceat, quid non, oblit. &c.

2) DE VITA PUBLICA ET CIVILI.

a) *Epistola commendatoria.* Epist. I, 9

Septimius, Claudi, nimirum intelligit unus,
 Quanti me facias: nam me rogat, & prece cogit,
 Scilicet, ut tibi se laudare & tradere coner
 Dignum mente demoque legentis honesta Neronis.
 Munere cum fungi propioris censet amici,
 Quid possim vider ac novit me validius ipso.
 Multa quidem dixi, cur excusatus abirem:
 Sed timui mea ne fluxisse minora putarer,
 Dissimulatur opis propriae, mihi commodus uni.
 Sic ego, majoris fugiens opprobria culpa,
 Frontis ad urbanae descendi praemia. Quod si
 Depositem laudas ob amici iussa pudorem;
 Scribe tui gregis hunc, & fortem crede bonumque.

b) *Ejusdem argumenti. Laus Iccii.* Epist. I, 12.

Fructibus Agrippae Siculis, quos colligis, icci,
 Si recte frueris non est; ut copia major
 Ab Jove donari possit tibi: tolle querelas.

Pauper enim non est, cui rerum suppetit usus.
 Si ventri bene, si lateri est, pedibusque tuis, nil
 Divitiæ poterunt regales addere majus.
 Si forte in medio positorum abstemius herbis
 Vivis, & urtica; sic vives protinus, ut te,
 Confestim liquidus Fortunæ rivus inaret:
 Vel quia naturam mutare pecunia nescit,
 Vel quia cuncta putas una virtute minora.
 Miramur, si Democriti pecus edit agellos,
 Cultaque, dum peregre est animus sine corpore velox?
 Cum tu inter scabiem tantam, & contagia lacri,
 Nil parvum sapias, & adhuc sublimia cures:
 Quæ mare compescant causæ; quid temperet annum;
 Stellæ sponte sua, iussæ-ne vagentur & errent;
 Quid premat obscurum Luna; quid proferat orbem;
 Quid velit, & possit rerum concordia discors;
 Empedocles, an Stertini deliret acamen?
 Verum seu pisces seu porrum, & cepe trucidas,
 Utere Pompejo Grospho, & si quid petet, ultro
 Defer. Nil Grosphus, nisi verum, erabit, & aquum.
 Vilis amicorum est annona, bonis ubi quid deest.
 Ne tamen ignores, quo sit Romana loco res:
 Cantaber Agrippæ, Claudii virtute Neronis
 Armenius cecidit: jus imperiumque Phraates
 Cæsaris accepit genibus minor: Aurea fruges
 Italia pleno diffudit copia cornu.

c) *Ad Afellam, qui perferat carmina ad Cæsarem.*
 Epist. I, 13.

Ut proficiscentem docui te sape, diuque
 Augusto reddes signata volumina, Vinni,
 Si validus, si lætus erit, si denique potest:
 Ne studio nostri pecees, odiumque libellis
 Sedulus importes, opéra vehemente minister.
 Ne vulgo narres te sudavisse ferendo
 Carmina, quæ possunt oculos auresque morari
 Cæsaris: oratus multa prece, nitere porro.
 Vade, vade, cave ne titubes, mandataque frangas.

d) Vita

d) *Vita publica & aulica an eligenda? Verecundia in quærendis beneficiis.* Epist. I, 17.

Quamvis, Scæva, satis per te tibi consulis, & scis
 Quo tandem pacto deceat majoribus uti;
 Disce, docendus adhuc, quæ censet amicus. Ut si
 Cæcus iter monstrare velit, tamen aspice, siquid
 Et nos, quod cures proprium fecisse, loquamur.
 Si te grata quies, & primam somnus in horam
 Delectat: si te pulvis strepitusque rotarum,
 Si lædit caupona; Ferentinum ire jubebo.
 Nam neque divitibus contingunt gaudia solis:
 Nec vixit male, qui natus moriensque fefellit.
 Si prodesse tuis, pauloque benignius ipsum
 Te tractare voles; accedes ficus ad unctum.
 Si pranderet olus patienter, regibus uti
 Nolle Aristippus. Si sciret regibus uti,
 Fastidiret olus, qui me notat. Utrius horum
 Verba probes, & facta, doce. Vel, junior, audi
 Cur sit Aristippi potior sententia. Namque
 Mordacem Cynicum sic eludebat (ut ajunt)
 Scurror ego ipse mihi, populo tu: rectius hoc, &
 Splendidus multo est. Equus ut me portet, alat rex,
 Officium facio. Tu potes vilia: verum es
 Dante minor, quamvis fers te nullius egentem.
 Omnis Aristippum decuit color, & status, & res.
 Tentantem majora, fere presentibus æquum.
 Contra, quem duplici panno patientia velat,
 Mirabor, vitæ via si conversa decebit.
 Alter purpureum non expectabit amictum,
 Quidlibet indutus celeberrima per loca vadet,
 Personamque feret non inconcinnus utramque.
 Alter Mileti textam cane pejus & angue
 Vitabit chlamydem: morietur frigore, si non
 Rettuleris pannum. Refer, & sine vivat ineptus.
 Res gerere, & captos ostendere civibus hostes,
 Attingit solium Jovis, & cælestia tentat.
 Principibus placuisse viris non ultima laus est;
 Non cuivis homini contingit adire Corinthum.

E 3

Sedit,

Sedit, qui timuit, ne non succederet. Esto!
 Quid? qui pervenit, fecit-ne viriliter? Atqui
 Hic est, aut nusquam, quod quærimus. Hic onus horret,
 Ut parvis animis & parvo corpore majus.
 Hic subit, & perfert. Aut virtus nomen inane est,
 Aut decus, & pretium recte petit experiens vir.
 Coram rege suo de paupertate tacentes,
 Plus poscente ferent. Distat, fumas-ne prudenter,
 An rapias. Atqui rerum caput hoc erat, hic fons!
 Indotata mihi soror est, paupercula mater,
 Et fundus nec vendibilis, nec pascere firmus,
 Qui dicit; clamat, victum date. Succinit alter:
 Et mihi dividuo findetur munere quadra.
 Sed tacitus pasci si posset corvus, haberet
 Plus dapis, & rixæ multo minus invidiaque.
 Brundisium comes, aut Surrentum ductus amœnum,
 Qui queritur salebras & acerbum frigus, & imbres,
 Aut cistam effractam, & subducta viatica plorat;
 Nota refert meretricis acumina, sæpe catellam,
 Sæpe perisceledem raptam sibi flentis, uti mox
 Nulla fides damnis verisque doloribus adsit.
 Nec semel irrisus triviiis attollere curet
 Fracto crure planum, licet illi plurima manet
 Lachryma, per sanctum juratus dicat Ostrim:
 Credite, non ludo, crudeles, tollite claudum.
 Quære peregrinum, vicinia rauca reclamat.

e) *Consilia ad Aulicum.* Epist. I, 18.

Si bene te novi, metues, liberrime Lolli,
 Scurrantis speciem præbere, professus amicum.
 Ut matrona meretrici dispar erit, atque
 Discolor infido scurræ distabit amicus.
 Est huic diversum vitio vitium prope majus,
 Asperitas agrestis, & inconcinna gravisque,
 Quæ se commendat tonsa cute, dentibus atris,
 Dum vult libertas mera dici, veraque virtus.
 VIRTUS est medium vitiorum, & utrimque reductum.
 Alter in obsequium plus æquo pronus, & imi

De-

Derisor lecti, sic nutum divitis horret,
 Sic iterat voces, & verba cadentia tollit,
 Ut puerum favo credes dictata magistro
 Reddere, vel partes mimum tractare secundas.
 Alter rixatur de lana saepe caprina,
 Propugnat nugis armatus. Scilicet, ut non
 Sit mihi prima fides, & vere quod placet, ut non
 Acriter elatrem, pretium ætas altera fordet.
 Ambigitur quid enim? Castor sciat, an Docilis plus;
 Brundisium Numici melius via ducar, an Appi.
 Quem damnosa Venus, quem præceps alea nudat;
 Gloria quem supra vires & vestit, & ungit;
 Quem tenet argenti fitis importuna famesque;
 Quem paupertatis pudor, & fuga: dives amicus,
 Sæpe decem vitis instructior, odit, & horret;
 Aut, si non odit, regit; ac, veluti pia mater,
 Plus, quam se, sapere, & virtutibus esse priorem
 Vult, & ait prope vera: mea (contendere noli)
 Stultitiam patiuntur opes: tibi parvula res est;
 Arcta decet sanum comitem toga: desine mecum
 Certare. Eutrapelus, cuicumque nocere volebat,
 Vestimenta dabat pretiosa. Beatus, enim jam
 Cum pulchris tunicis sumet nova consilia & spes;
 Dormiet in lucem: seorto postponet honestum
 Officium: nummos alienos pascet: ad inum
 Thrax erit; aut olitoris aget mercede caballum,
 Arcanum neque tu scrutaberis ullius unquam,
 Commissumque teges, & vino tortus & ira.
 Nec tua laudabis studia, aut aliena reprehendes.
 Nec, cum venari volet ille, poemata panges.
 Gratia sic fratrum geminorum, Amphionis atque
 Zethi dissiluit; donec suspecta severo
 Contieuit lyra. Fraternalis cessasse putatur
 Moribus Amphion. Tu cede potentis amici
 Lenibus imperiis: quotiesque educet in agros
 Ætolis onerata plagis jumenta canesque,
 Surge, & inhumana senium depone Camæna,
 Cænes ut pariter pulmenta laboribus empta,
 Pro-

Protinus ut moneam (si quid monitoris eges tu)
 Quid de quoque viro, & cui dicas, saepe videto.
 Percunctatorem fugito: nam garrulus idem est,
 Nec retinent patulae commissa fideliter aures,
 Et semel emissum volat irrevocabile verbum.

Qualem commendes, etiam atque etiam aspice, ne mox
 Incutiant aliena tibi peccata pudorem.
 Fallimur, & quondam non dignum tradimus. Ergo
 Quem sua culpa premet, deceptus omitte tueri,
 Ut penitus notum, si tentent crimina, ferves
 Tuterisque tuo fidentem praesidio. Qui
 Dente Theonino cum circumroditur, ecquid
 Ad te post paulo ventura pericula sentis?
 Nam tua res agitur, paries cum proximus ardet,
 Et neglecta solent incendia fumere vires.
 Dulcis inexpertis cultura potentis amici:
 Expertus metuit. Tu, dum tua navis in alto est,
 Hoc age, ne mutata retrorsum te ferat aura.
 Oderunt hilarem tristes, tristemque jocosum.
 Sedatum celeres, agilem gravumque remissi.
 Potiores bibuli media de nocte Falerni
 Oderunt porrecta negantem pocula: quamvis
 Nocturnos jures te formidare vapores.
 Deme supercilio nubem: plerumque modestus
 Occupat obscurem speciem, taciturnus acerbi. &c.

f) *Ulysses cum Tiresia (vatis) umbra colloquium
 de dolosis dicescendi rationibus. Sat. II, 5.*

Hoc quoque, Tiresia, praeter narrata, petenti
 Responde, quibus amissas reparare queam res
 Artibus atque modis. Quid rides? Jamne dolose
 Non satis est Ithacam reveli, patriosque Penates
 Aspicere? O nulli quidquam mentite, vides, ut
 Nudus inopsque domum redeam te vate: neque illie
 Aut apotheca procis intacta est, aut pecus: atqui
 Et genus, & virtus, nisi cum re, vilior alga est.
 Quando pauperiem, missis ambagibus, horres;

Accipe,

Accipe, qua ratione queas ditescere. Turdus,
 Sive aliud privum dabitur tibi, devolet illuc,
 Res ubi magna nitet, domino fene. Dulcia poma,
 Et quoscunque feret cultus tibi fundus honores,
 Ante Larem gisset venerabilior Lare dives.
 Qui quamvis perjurus erit, sine gente, cruentus
 Sanguine fraterno, fugitivus; ne tamen illi
 Tu comes exterior, si postulet, ire recuses.
 Ut ne tegam spurco Damæ latus? haud ita Trojæ
 Me gessi, certans semper melioribus. Ergo
 Pauper eris, fortem hoc animum tolerare jubebo.
 Et quondam majora tuli, tu protinus, unde
 Divitias ærisque ruam, dic, augur, acervos.
 Dixi equidem, & dico: captes astutus ubique
 Testamenta fenum: neu si vafer unus & alter
 Insidiatorem præroso fugerit hamo,
 Aut spem deponas, aut artem illulus omittas.
 Magna minorve foro si res certabitur olim:
 Vivet uter locuples sine gnatis, improbus, ultro
 Qui meliorem audax vocet in jus; illius esto
 Defensor. Fama civem causæque priorem
 Sperne, domi signatus erit, fecunda-ve conjux.
 Quinte, puta, aut Publi (gaudent prænomine molles
 Auriculæ) tibi me virtus tua fecit amicum;
 Jus anceps novi, causas defendere possum,
 Eripiet quivis oculos citius mihi, quam te
 Contentum cassa nuce pauperet: hæc mea cura est,
 Ne quid tu perdas, neu sis jocus. Ire domum atque
 Pelliculam curare jube. Sis cognitor ipse,
 Persta, atque obdura, seu rubra Canicula findet
 Infantes statuas, seu pingui tentus omaso
 Furius hybernas cana nive conspuet Alpes.
 Non-ne vides, (aliquis cubito stantem prope tangens
 Inquiet) ut patiens? ut amicis aptus? ut acer?
 Plures annabunt thynni, & cetaria crescent.
 Si cui præterea validus male filius in re
 Præclara sublatus aletur, ne manifestum
 Cælibis obsequium nudet te, leniter in spem

Arrepe officiosus, ut & scribare secundus
 Hares: & si quis casus puerum egerit Orco,
 In vacuum venias. Perraro hæc alea fallit.
 Qui testamentum tradet tibi cunque legendum,
 Abnuere, & tabulas a te removere memento,
 Sic tamen, ut limis rapias, quid prima secundo
 Cera velit versu: solus, multis-ne cohæres,
 Veloci percurrere oculo. Plerumque recoctus
 Scriba ex quinque-viro corvum deludet hiantem.
 Illud ad hæc jubeo: mulier si forte dolosa
 Libertus-ve senem delirum temperet, illis
 Accedas socius: laudes, lauderis ut absens,
 Adjuvat hoc quoque: sed vincit longe prius, ipsum
 Expugnare caput. Scribet mala carmina vecors,
 Laudato. Scortator erit, cave te roget: ultro
 Penelopen facilis potiori trade.
 Perduci poterit tam frugi, tamque pudica,
 Quam nequiere proci recto depellere cursu?
 Venit enim magnum donandi parca juvenus,
 Nec tantum Veneris, quantum studiosa culina,
 Sic tibi Penelope frugi est. Quæ si semel uno
 De sene gustarit, tecum partita lucellum,
 Ut canis a corio nunquam absterrebitur uncto,
 Neu desis operæ, ne-ve immoderatus abundes.
 Difficilem & morosum offendet garrulus: ultro
 Non etiam fileas. Davus sis comicus, atque
 Stes capite obstipo, multum similis metuenti,
 Obsequio grassere: mone, si increbuit aura,
 Cautus uti velet charum caput: extrahe turba,
 Oppositis humeris: aurem substringe loquaci:
 Inportunus amat laudari? donec, ohe, jam
 Ad cælum manibus sublatis, dixerit, urge, &
 Crescentem tumidis infla sermonibus utrem,
 Cum te servitio longo curaue levarit,
 Et certum vigilans, quartæ si partis Ulysses
 Audieris, hares: Ergo nunc Dama sodalis,
 Nusquam est? unde mihi tam fortem, tamque fidelem?
 Sparge subinde, et si paulum potes, illacrymare. Est,
Gaudia

Gaudia prodentem vultum celare. Sepulchrum,
 Permissum arbitrio sine sordibus extruc; funus
 Egredie factum laudet vicinia. Siquis
 Forte coharedum senior male tusthet, huic tu
 Dic, ex parte tua, seu fundi, sive domus sit
 Emor, gaudentem nummo te addicere. Sed me
 Imperiosa trahit Proserpina. Vive, valeque.

3) DE REBUS HORATHII ET POETARUM.

a) *Horatii Origo & mores.* Sat. I, 6.

Non, quia, Mæcenas, Lydorum quicquid Etruscos
 Incoluit fines, nemo generosior est te:
 Nec, quod avus tibi maternus fuit, atque paternus,
 Olim qui magnis legionibus imperitarint,
 Ut plerique solent, naso suspendis adunco
 Ignotos, ut me libertino patre natum.
 Cum referre negas, quali sit quisque parente
 Natus, dum ingenuus: persuades hoc tibi vere,
 Ante potestatem Tulli atque ignobile regnum,
 Multos saepe viros, nullis majoribus orros,
 Et vixisse probos, amplis & honoribus auctos.
 Contra Lavinum, Valeri genus, unde Superbus
 Tarquinius regno pulsus fuit, unius assis
 Non unquam pretio pluris licuisse, notante
 Judice, quem nosti, populo, qui stultus honores
 Saepè dat indignis, & famæ servit ineptus,
 Qui stupet in titulis & immaginibus. Quid oportet
 Nos facere, a vulgo longe lateque remotos?
 Namque esto, populus Lavino mallet honorem
 Quam Decio mandare novo: Censorque moveret
 Appius, ingenuo si non essem patre natus,
 Vel merito, quoniam in propria non pelle quiessem,
 Sed fulgente trahit constrictos gloria curru
 Non minus ignotos generosis. Quo tibi, Tulli,
 Sumere depositum clavum? fierique Tribunum?
 Invidia accrevit privato que minor esset.
 Nam ut quisque infanus nigris medium impedit eru
 Pelli:

Pellibus, & latum demisit pectore clavum,
 Audit continuo: Quis homo hic est? quo patre natus?
 Ut si, qui agrotet, quo morbo Barrus, haberi
 Et cupiat formosus, eat quacunq; puellis
 Injiciat curam quærendi singula, quali
 Sit facie, fura quali, pede, dente, capillo:
 Sic qui promittat, cives, urbem sibi curæ,
 Imperium fore, & Italiam, & delubra Deorum;
 Quo patre sit natus, num ignota matre inhonestus,
 Omnes mortales curare & quærere cogit.
 Tu--ne Syri, Damæ, aut Dionysi filius, audes
 Dejicere e saxo cives? aut tradere Cadmo?
 At Novius collega gradu post me sedet uno,
 Namque est ille, pater quod erat meus. Hoc tibi Paulus
 Et Messala videris. At hic, si plaustra ducenta,
 Concurrentque foro tria funera, magna sonabit.
 Cornua quod vincatque tubas, saltem tenet hoc nos.
 Nunc ad me redeo libertino patre natum,
 Quem rodunt omnes libertino patre natum,
 Nunc, quia, Mæcenas, tibi sum convictor: at olim,
 Quod mihi pareret legio Romana Tribuno.
 Dissimile hoc illi est: quia non ut forsit honorem
 Jure mihi invideat quisvis, ita te quoque amicum,
 Prasertim cautum, dignos assumere, prava
 Ambitione procul. Felicem dicere non hoc
 Me possum casu quod te sortitus amicum.
 Nulla etenim mihi te fors obtulit. Optimus olim
 Virgilius, post hunc Varius, dixere, quid essem.
 Ut veni coram, singultim pauca locutus,
 (Infans namque pudor prohibebat, plura profari)
 Non ego me claro natum patre, non ego circum
 Me Saturejano vestari rura caballo
 Sed, quod eram, narro. Respondes (ut tuus est mos)
 Pauca. Abeo, revocas nono post mense, jubesque
 Esse in amicorum numero. Magnum hoc ego duco,
 Quod placui tibi, qui turpi fecernis honestum,
 Non patre præclaro, sed vita & pectore puro.
 Atqui si vitis mediocribus, ac mea paucis

Men-

Mendosa est natura, alioqui recta (velut si
 Egregio inperfos reprendas corpore navos)
 Si neque avaritiam, neque sordes, ac mala iustria
 Objiciet vero quisquam mihi; purus & insons
 (Ut me collaudem) si vivo, & charus amicis:
 Causa fuit pater his, qui macro pauper agello,
 Nollit in Flavi ludum me mittere magni,
 Quo pueri magnis e Centurionibus orti,
 Laevo suspensi loculos tabulamque lacerto,
 Ibant octonis referentes Idibus ara.
 Sed puerum est ausus Romam portare, docendum
 Artes, quas doceat quivis Eques, atque Senator
 Semet prognatos. Vestem servosque sequentes
 In magno ut populo si quis vidisset, avita
 Ex re præberi sumtus mihi crederet illos.
 Ipse mihi cultos incorruptissimus omnes
 Circum doctores aderat. Quid multa? Pudicum
 (Qui primus virtutis honor) servavit ab omni
 Non solum factis, verum opprobrio quoque turpi.
 Nec timuit, sibi ne vitio quis verteret, olim
 Si præco parvas, aut (ut fuit ipse) coactor
 Mercedes sequeretur. Neque ego essem questus. Ob hoc
 nunc

Laus illi debetur, & a me gratia major.
 Nil me pœniteat sanum patris hujus: eoque
 Non, ut magna dolo factum negat esse suo pars,
 Quod non ingenuos habeat clarosque parentes,
 Sic me defendam. Longe mea discrepat istis
 Et vox & oratio. Nam si natura juberet
 A certis annis ævum remeare peractum,
 Atque alios legere ad factum; quoscumque parentes
 Optaret sibi quisque, meis contentus, honestos
 Fascibus & sellis nolim mihi sumere: demens
 Judicio vulgi, sanus fortasse tuo: quod
 Nolle opus (haud unquam solitus) portare molestum.
 Nam mihi continuo major quærenda foret res,
 Atque salutandi plures: ducendus & unus,
 Et comes alter, uti ne solus rus-ve peregre-

Ve

Ve exirem: plures calones, atque caballi
 Pascendi; ducenda petorrata: nunc mihi curto
 Ire licet mulo, vel si libet, usque Tarentum,
 Mantica cui lumbos onere ulceret, atque eques armos.
 Objiciet nemo fordes, mihi, quas tibi, Tulli,
 Cum Tiburte via prætorem quinque sequuntur
 Te pueri, lasanum portantes ænophorumque.
 Hoc ego commodius, quam tu, præclare Senator,
 Millibus atque aliis, vivo. Quacunque libido est,
 Incedo solus: percunctor quanti olus, ac far:
 Fallacem Circum, vespertinumque pererro
 Sape forum: assisto divinis: inde domum me
 Ad porri & ciceris refero laganique catinum.
 Cœna ministratur pueris tribus, & lapis albus
 Pocula cum cyatho duo sustinet: astat echinus
 Vilis, cum patera guttus, Campana supellex.
 Deinde eò dormitum, non sollicitus, mihi quod eras
 Surgendum sit mane, obeundus Marſya, qui se
 Vultum ferre negat Noviorum posse minoris.
 Ad quartam jaceo: post hanc vagor, aut ego lecto,
 Aut scripto, quod me tacitum juvet, ungor olivo,
 Non quo fraudatis immundus Natta lucernis.
 Ast ubi me fessum Sol acrior ire lavatum
 Admonuit, fugio rabiosi tempora signi.
 Præfusus non avide, quantum interpellit inani
 Ventre diem durare, domesticus otior. Hac est
 Vite solutorum misera ambitione gravique.
 His me consolor, victurus suavius, ac si
 Quæstor avus, pater atque meus, patruusque fuissent.

b) *Horatius ad Mæcenatem tendens urgetur
a nullis. Sat. II, 6.*

Ludandum in turba: facienda injuria tardis.
 Quid vis insane? & quas res agis? Improbis urget,
 Iratis precibus; tu pulses omne, quod obstat
 Ad Mæcenatem memori si mente recurras!
 Hoc juvat, & melli est: non mentiar. At simul atras
 Ventum est Esquilias, aliena negotia centum

Per

Per caput, & circa saliunt latus. Ante secundam
 Roscius orabat, sibi adesces ad Puteal eras;
 De re communi scriba magna atque nova te
 Orabant hodie meminisses, Quincte, reverti;
 Imprimat his, cura, Mæcenas signa tabellis!
 Dixeris, experiar. Si vis, potes, addit, instat.
 Septimus octavo propior jam fugerit annus,
 Ex quo Mæcenas me cæpit habere suorum
 In numero: duntaxat ad hoc, quem tollere rheda
 Vellet, iter faciens, & cui concedere nugas
 Hoc genus: Hora quora est? Thrax est Gallina Syro par?
 Matutina parum cautos jam frigora mordent?
 Et quæ rimosa bene deponuntur in aure.
 Per totum hoc tempus subjectior in diem & horam
 Invidia. Noster ludos spectaverat una,
 Luferat in campo, Fortunæ filius, omnes.
 Frigidus a Roltris manat per compita rumor.
 Quicumque obuius est, me consulit: O bone (nam te
 Scire, Deos quoniam propius contingis, oportet)
 Numquid de Dacis audisti? Nil equidem. Ut tu.
 Semper eris derisor! At omnes Di exagitent me,
 Si quidquam, Quid militibus promissa Triquetra
 Prædia Cæsar, an est Itala tellure daturus?
 Jurantem me scire nihil, mirantur, ut unum
 Scilicet egregii mortalem atque silenti.
 Perditur hæc inter misero lux non sine votis.

c) *Servi cum Horatio dialogus de dissensu vitæ
 ejus & scriptæ disciplina. Sat. II, 7.*

Jamdudum aufeulto; & cupiens tibi dicere servus pauca,
 Reformido. Davus-ne? Ita, Davus, amicum
 Mancipium Domino, & frugi, quod sit fatis, hoc est,
 Ut vitale putes. Age, libertate Decembri
 (Quando ita majores voluerunt) utere: narra.
 Pars hominum vitiiis gaudet constanter, & urget
 Propositam: pars multa natat, modo recta capessens,
 Interdum pravis obnoxia. Sæpe notatus

Cum

Cum tribus anellis, modo lava Priscus inani,
 Vixit inæqualis, clavum ut mutaret in horas.
 Ædibus ex magnis subito se conderet, unde
 Mundior exiret vix Ibertinus honeste.
 Jam mæchus Romæ, jam mallet doctus Athenis
 Vivere: Vertumnis, quotquot fant, natus iniquis.
 Scurra Volanerius, postquam illi iusta chiragra
 Contudit articulos, qui pro se tolleret, atque
 Mitteret in pyrgum talos, mercede diurna
 Conductum pavit. Quanto constantior idem
 In vitiiis, tanto levius miser, ac prior ille,
 Qui jam contento, jam laxo fune laborat.
 Non dices hodie, quorsum hæc tam putida tendant,
 Furcifer? Ad te, inquam. Quo pacto, pessime? Laudas
 Fortunam & mores antiquæ plebs, & idem,
 Si quis ad illa Deus subito te agat, usque recuses:
 Aut quia non sentis, quod clamas, rectius esse,
 Aut quia non firmus rectum defendis, & hæres,
 Nequicquam cæno cupiens evellere plantam.
 Romæ rus optas: absentem rusticus Urbem
 Tollis ad altra levis! Si nusquam es forte vocatus
 Ad cœnam, laudas securum olus, ac velut usquam
 Vincit eas, ita te felicem dicis, amasque,
 Quod nusquam tibi sit potandum. Jusserit ad se
 Mæcnas serum sub lumina prima venire
 Convivam: nemon' oleum feret ocuis? ecquis
 Audit? cum magno blateras clamore, furisque.
 Milvius & scurræ, tibi non referenda precati,
 Discedunt. Etenim fateor, me, dixerit ille,
 Duci ventre levem, nasum nidore supinor,
 Imbecillus, iners, si quidvis adde, popino.
 Tu, cum sis, quod ego, & fortassis nequior, ultro
 Infectere velut melior? verbisque decoris
 Obvolvas vitium? Quid, si me stultior ipso
 Quingentis emto drachmis deprenderis? aufer
 Me vultu terrere, manum stomachumque teneto,
 Dum, quæ Crispini docuit me janitor, edo.

Ducris,

Duceris, ut nervis alienis mobile lignum.
 Quisnam igitur liber? Sapiens, sibi que imperiosus:
 Quem neque pauperies, neque mors, neque vincula
 terrent:

Respondere cupidinibus, contemnere honores
 Fortis, & in seipso totus teres, atque rotundus,
 Externi ne quid valeat perlaxe morari:
 In quem manca ruit semper Fortuna. Potes-ne
 Ex his, ut proprium, quid noscere? Quinque talenta
 Poscit te mulier, vexat, foribusque repullum
 Perfundit gelida: rursus vocat: eripe turpi
 Colla jugo. Liber, liber sum, dic age. Non quis!
 Urget enim dominus mentem non lenis, & acres
 Subiectat lasso stimulos, versatque negantem.
 Vel cum Pausiaca torpes, insane, tabella,
 Qui peccas minus, atque ego: cum Fulvi, Rutubaëque
 Aut Placidejani contento poplite miror
 Prælia, rubrica picta aut carbone: velut si
 Revera pugnent, feriant, vitentque moventes
 Arma viri? Nequam & cessator Davus, at ipse
 Subtilis veterum iudex & callidus audis.
 Nil ego, si ducor libo fumante: tibi ingens
 Virtus atque animus cænis respondat opimis.
 Obsequium ventris mihi perniciosius est: cur?
 Tergo plector enim. Qui tu impunitior, illa,
 Quæ parvo sumi nequeunt, cum opsonia captas?
 Nempe inamarescunt epulæ sine fine petita,
 Illisque pedes vitiosum ferre recusant
 Corpus. An hic peccat, sub noctem qui puer uvam
 Furtiva mutat strigili? Qui prædia vendit,
 Nil servile gulæ parens habet? Adde, quod idem
 Non horam tecum esse potes, non otia recte
 Ponere, teque ipsum vitas fugitivus, ut erro:
 Jam vino quærens, jam somno fallere curam.
 Frustra: nam comes atra premit, sequiturque fugacem.
 Unde mihi lapidem? Quorsum est opus? Unde sagittas?
 Aut insanit, homo, aut versus facit. Ocius hinc te
 Ni rapis; accedes opera agro nona Sabino.

Horat. F d) Horat.

d) *Horatius a garrulo blaterone miserrime exercitatus.* Sat. I, 9.

Ibam forte via sacra (sicut meus est mos)
 Nescio quid meditans nugarum, totus in illis.
 Accurrit quidam, notus mihi nomine tantum,
 Arreptaque manu, quid agis, dulcissime, rerum?
 Suaviter, ut nunc est, inquam, & cupio omnia, quæ vis;
 Cum affectaretur, num quid vis? occupat. At ille:
 Noris nos (inquit) docti sumus. Hic ego; pluris
 Hoc (inquam) mihi eris. Misere discedere quarens,
 Ire modo ocus, interdum consistere: in aurem
 Dicere, nescio quid, puero: cum sudor ad imos
 Manaret talos. O te, Bollane! cerebri
 Felicem! ahebam tacitus. Cum quidlibet ille
 Garriret, vicos, Urbem laudaret: ut illi
 Nil respondebam; misere cupis (inquit) abire,
 Jamdudum video: sed nil agis: usque tenebo:
 Persequar. Hinc quo nunc iter est tibi? Nil opus est te
 Circumagi: quendam volo visere, non tibi notum:
 Trans Tiberim longe cubat is prope Cæsaris hortos.
 Nil habeo quod agam, & non sum piger: usque sequar te.
 Demitto auriculas, ut iniqua mentis affellus,
 Cum gravius dorso subit onus. Incipit ille:
 Si bene me novi, non Viscum pluris amicum,
 Non Varium facies: nam quis me scribere plures,
 Aut citius possit versus? quis membra movere
 Mollius? invidet quod & Hermogenes, ego canto.
 Interpellandi locus hic erat: Est tibi mater?
 Cognati? queis te salvo est opus? Haud mihi quisquam:
 Omnes composui. Felices! Nunc ego resto,
 Confice! Namque instat fatum mihi triste, Sabella
 Quod puero cecinit divina mota anus urna:
 Hunc neque dira venena, nec hosticus auferet ensis,
 Nec laterum dolor, aut tussis, nec tarda podagra,
 Garrulus hunc quando consumet cunque: loquaces,
 Si sapiat, vitet, simulatque adoleverit ætas.
 Ventum erat ad Vestæ, quarta jam parte diei

Præ

Præterita, & casu tunc respondere vadato
 Debebat: quod ni fecisset, perdere litem.
 Si me amas, inquit, paulum hic ades. Inteream, si
 Aut valeo stare, aut novi civilia jura:
 Et propero, quo scis. Dubius sum, quid faciam, inquit,
 Te-ne relinquam, an rem. Me, sodes. Non faciam, ille:
 Et præcedere cœpit. Ego (ut contendere durum est
 Cum victore) sequor. Mæcenas quomodo tecum?
 Hinc repetit. Paucorum hominum, & mentis bene sanæ.
 Nemo dexterius fortuna est usus. Haberes
 Magnum adjutorem, posset qui ferre secundas,
 Hunc hominem velles si tradere: dispeream, ni
 Summosles omnes. Non isto vivimus illic,
 Quo tu vere modo: Domus hac nec purior ulla est,
 Nec magis his aliena malis. Nil mi officit unquam
 Ditiore hic, aut est quia doctior: est locus uni
 Cuique suus. Magnum narras, vix credibile. Atqui
 Sic habet. Accendis, quare cupiam magis illi
 Proximus esse. Velis tantummodo: quæ tua virtus,
 Expugnabis: & est, qui vinci possit. Eoque
 Difficilis aditus primos habet. Haud mihi deero:
 Muneribus servos corrumpam; non hodie si
 Exclusus fuero, desistam: tempora quaram:
 Occurram in triviis: deducam. Nil sine magno
 Vita labore dedit mortalibus. Hæc dum agit, ecce
 Fuscus Aristius occurrit, mihi charus, & illum
 Qui pulchre nosset. Constatimus. Unde venis? &
 Quo tendis? rogat: & respondet. Vellere cœpi,
 Et pressare manu lentissima brachia, nutans,
 Distorquens oculos, ut me eriperet. Male fallus,
 Ridens, dissimulare: meum jecur urere bilis.
 Certe nescio quid secreto velle loqui te
 Ajebas mecum. Memini bene: sed meliori
 Tempore dicam: hodie tricesima Sabbatha. Vin'tu
 Curtis Judæis oppedere? Nulla mihi (inquam)
 Religio est. At mi: sum Paulo infirmior, unus
 Multorum: ignosces, alias loquar. Huncine solem
 Tam nigrum surrexe mihi? Fugit improbus, ac me

Sub cultro linquit. Casu venit obvius illi
 Adversarius. Et, quo tu turpissime? magna
 Exclamat voce: & licet antestari? Ego vero
 Oppono auriculam. Rapi in jus: clamor utrinque:
 Undique concursus. Sic me servavit Apollo.

e) *Poeta emeritus Philosophiam amplectens
 moralem.* Epist. I, 1.

Prima dicte mihi, summa dicende Camæna,
 Spectatum satis, & donatum jam rude, quaris,
 Mæcenas, iterum antiquo me includere ludo.
 Non eadem est ætas; non mens. Vejanus, armis
 Herculis ad postem fixis, latet abditus agro,
 Ne populum extrema toties exoret arena.
 Est mihi purgatam crebro qui perfonet aurem:
 Solve senescentem mature sanus equum, ne
 Peccet ad extremum ridendus, & illa ducat.
 Nunc itaque & versus & cætera ludicra pono.
 Quid verum, atque decens, curo, & rogo, & omnis
 in hoc sum.

Condo, & compono, quæ mox depromere possim.
 Ac ne forte roges, quo me duce, quo lare tuter:
 Nullius addictus jurare in verba magistri.
 Sic mihi tarda fluunt, ingrataque tempora, quæ spem
 Consiliumque morantur agendi gnaviter id, quod
 Æque pauperibus prodest, locupletibus æque,
 Æque neglectum pueris senibusque nocebit.
 Restat, ut his ego me ipse regam solerque elementis.
 Non possis oculo quantum contendere Lynceus,
 Non tamen ideirco contemnas lippus inungi.
 Nec, quia desperes invisti membra Glyconis,
 Nodosa corpus nolis prohibere chiragra?
 Est quodam prodire tenus, si non datur ultra.
 Fervet avaritia, miseroque cupidine pectus?
 Sunt verba & voces, quibus hunc lenire dolorem
 Possis & magnam morbi deponere partem.

f) *Horat.*

f) Horatius de corporis animique ægritudine
quiritans. Epist. 1, 8.

Celso gaudere, & bene rem gerere, Albinovano,
Musa rogata refer, coruſi ſcribaque Neronis.
Si quæret, quid agam: dic, multa, & pulchra minantem,
Vivere nec recte, nec ſuaviter: haud quia grando
Contuderit viſes, oleamque momorderit æſtus;
Nec quia longinquis armentum ægrotet in arvis:
Sed quia mente minus validus, quam corpore toto,
Nil audire velim, nil diſcere, quod levet agrum;
Fidis offendar medicis, irascat amicis,
Cur me funeſto properent arcere veterno;
Quæ nocuere ſequar: fugiam; quæ profore credam;
Romæ Tibur amem ventofus, Tibure Roman.
Poſt hæc, ut valeat, quo pacto rem gerat, & ſe,
Ut placeat juveni, percontare, utque cohorti.
Si dicet, Recte: primum gaudere: ſubinde
Præceptum auriculis hoc inſtillare memento;
Ut tu fortunam, ſic nos te, Celſe, feremus.

g) Invitatio ad epulas. Epist. 1, 4.

Albi, noſtrorum ſermonum candide iudex,
Quid nunc te dicam facere in regione Pedana?
Scribere, quod Caſſi Parmenſis opuſcula vincat?
An tacitum ſylvas inter reptare ſalubres,
Curantem quicquid dignum ſapiente bonoque eſt?
Non tu corpus eras ſine pectore. Di tibi formam,
Di tibi divitias dederant, artemque fruendi.
Quid voveat dulci nutricula majus alumno,
Quam ſapere, & fari poſſit quæ ſentiat, utque
Gratia, fama, valetudo contingat abunde,
Et mundus victus, non deſiciente crumena?
Om̄nem crede diem tibi diluxiſſe ſupremum.
Grata ſupervenet, quæ non ſperabitur, hora.
Me pinguem, & nitidum bene curata cute viſes,
Cum ridere voles Epicuri de grege porcum.
Si potes Archæicis conviva recumbere lectis,
Nec modica cœnare times olus omne patella,

Supremo te Sole domi, Torquate, manebo.
 Vina bibes iterum Tauro diffusa, palustres
 Inter Minturnas, Sinuessanumque Petrinum.
 Sin melius quid habes, arcesse, vel imperium fer.
 Jamdudum splendet focus, & tibi munda supellex.
 Mitte leves spes, & certamina divitiarum,
 Et Moschi causam. Cras nato Casare festus
 Dat veniam somnumque dies. Impune licebit
 Æstivam sermone benigno tendere noctem.
 Quo mihi fortunam, si non conceditur uti?
 Parcus ob hæredis curam, nimiumque severus,
 Assidet infano. Potare & spargere flores
 Incipiam, patiarque vel inconsultus haberi.
 Quid non ebrietas designat? Operta recludit:
 Spes jubet esse ratas: in prælia trudit inermem:
 Sollicitis animis onus eximit: addocet artes.
 Fœcundi calices quem non fecere disertum?
 Contracta quem non in paupertate solutum?
 Hæc ego procurare & idoneus imperor, & non
 Invitus: ne turpe toral, ne fordida mappa
 Corruget nares: ne non & cantharus & lanx
 Ostendat tibi te: ne fidos inter amicos
 Sit, qui dicta foras eliminat. Ut coëat par,
 Jungaturque pari, Brutum tibi, Septimiumque,
 Et nisi cœna prior, potiorque puella Sabinum
 Detinet, assumam. Locus est & pluribus umbris.
 Sed nimis arcta premunt olidæ convivia capræ.
 Tu, quotus esse velis, rescribe: & rebus omittis,
 Atria servantem postico falle clientem!

h) *Descriptio prædii*, Epist. I, 16.

Ne percuncteris, fundus meus, optime Quinti,
 Arvo pascat herum, an baccis opulentet olivæ,
 Pomis-ne, & pratibus, an amicta vitibus ulmo.
 Scribetur tibi forma loquaciter, & situs agri.
 Continui montes, nisi dislocientur opaca
 Valle: sed ut veniens dextrum latus aspiciat Sol,
 Lavum discedens curru fugiente vaporet.

Tem.

Temperiem laudes. Quid, si rubicunda benigne
 Corna vepres & pruna ferant? si quercus & ilex
 Multa fruge pecus, multa dominum juvet umbra?
 Dicat adductum propius frondere Tarentum.
 Fons etiam rivo dare nomen idoneus, ut nec
 Frigidior Thracam, nec purior ambiat Hebrus;
 Infirmo capiti fluit utilis utilis alvo.
 Hæ latebræ dulces, etiam (si credis) amœna
 Incolumem tibi me præstant Septembribus horis.

i) *Excusata poeta ignavia propter mutatam vitam
 conditionem & propter strepitum in Urbe*

Romæ. Epist. II, 2.

Dixi me pigrum proficiscenti tibi: dixi
 Talibus officiis prope mancum: ne mea sævus
 Jurgares, ad te quod epistola nulla veniret.
 Quid tum profeci, mecum facientia jura
 Si tamen attentas? Quereres super hoc etiam, quod
 Expectata tibi non mittam carmina mendax.
 Luculli miles collecta viatica multis
 Ærumnis, lassus dum noctu fertit, ad assem
 Perdiderat: post hoc vehemens lupo, & sibi & hosti
 Iratus pariter, jejunis dentibus acer,
 Præsidium regale loco dejecit (ut ajunt)
 Summe munito, & multarum divite rerum.
 Clarus ob id factum donis ornatur honestis,
 Accipit & his dena super festertia nummum.
 Forte sub hoc tempus castellum evertere Prator
 Nescio quod cupiens, hortari cepit eundem
 Verbis, quæ timido quoque possent addere mentem:
 I bone, quo virtus tua te vocat: I pede fausto,
 Grandia laturus meritorum præmia: quid stas?
 Post hæc ille catus, quantumvis rusticus: Ibit,
 Ibit eo, quo vis, qui zonam perdidit, inquit.
 Et laris & fundi paupertas impulit audax,
 Ut versus facerem. Sed quod non desit, habentem,
 Quæ poterant unquam satis expurgare cicuta,
 Ni melius dormire putem, quam scribere versus?

Sin-

Singula de nobis anni prædantur euntes:
 Eripuere jocos, Venerem, convivia, ludum:
 Tendunt extorquere Poëmata. Quid faciam vis?
 Denique non omnes eadem mirantur, amantque,
 Carmine tu gaudes: hic delectatur jambis,
 Ille Bioncis sermonibus, & fale nigro.
 Tres mihi convivæ prope dissentire videntur,
 Poscentes vario multum diversa palato.
 Quid dem? quid non dem? renuis tu, quod jubet alter:
 Quod petis, id sane est invisum acidumque duobus,
 Præter cætera, me Roma-ne Poëmata censes.
 Scribere posse, inter tot curas, totque labores?
 Hic sponsum vocat, hic auditum scripta, relicta
 Omnibus officiis. Cubat hic in colle Quirini:
 Hic extremo in Aventino; visendus uterque;
 Intervalla vides humane commoda. Verum
 Puræ sunt plateæ, nihil ut meditantibus obset?
 Festinat calidus mulis gerulisque redemptor:
 Torquet nunc lapidem, nunc ingens machina tignum,
 Tristia robustis luctantur, funera plaustris:
 Hac rabiosa fugit canis: hac lutulenta ruit sus.
 I nunc & versus tecum meditare canoros.
 Scriptorum chorus omnis amat nemus, & fugit urbes
 Rite cliens Bacchi, somno gaudentis, & umbra.
 Tu me inter strepitus nocturnos atque diurnos
 Vis canere, & contracta sequi vestigia vatum?
 Ingenium, sibi quod vacuas defumit Athenas,
 Et studiis annos septem dedit, infenuitque
 Libris & curis statua taciturnius, exit
 Plerumque, & risu populum quatit. Hic ego rerum
 Fluctibus in mediis, & tempestatibus Urbis,
 Verba lyre motura sonum connectere digner?

k) *In nimios veterum admiratores. Epist. II, 1.*
 Si meliora dies, ut vina, Poëmata reddit,
 Scire velim, pretium chartis quotus arroget annus.
 Scriptor abhinc annos centum qui decidit, inter
 Perfectos veteresque referri debet? an inter

Vile

Viles atque novos? Excludat jurgia finis.
 Est vetus atque probus, centum qui perficit annos.
 Quid? qui deperit minor uno mense, vel anno,
 Inter quos referendus erit? veteres-ne Poetas?
 An quos & praesens & postera respuet aetas?
 Ille quidem veteres inter ponetur honeste,
 Qui vel mense brevi, vel toto est junior anno.
 Utor permissio, caudaeque pilos ut equinae
 Paulatim vello, demo unum, demo etiam unum,
 Dum cadat elusus ratione ruentis acervi,
 Qui redit ad fastos, & virtutem aestimat annis,
 Miraturque nihil nisi quod Libitina sacrauit.
 Indignor quidquam reprehendi, non quia crasse
 Compositum, illepide-ve putetur, sed quia nuper:
 Nec veniam antiquis, sed honorem & premia posci,
 Recte, nec-ne, crocum floresque perambulet Atta:
 Fabula, si dubitem; clament periisse pudorem
 Cuncti paene patres, ea cum reprehendere coner,
 Quae gravis Aesopus, quae doctus Roscius egit:
 Vel quia nil rectum, nisi quod placuit sibi, ducunt;
 Vel quia turpe putant parere minoribus, & quae
 Imberbes didicere, senes perdenda fateri.
 Jam Saliare Numae carmen qui laudat, & illud,
 Quod mecum ignorat, solus vult scire videri,
 Ingeniis non ille favet plauditque sepultis,
 Nostra sed impugnat: nos nostraque lividus odit.
 Quod si tam Graecis novitas invisa fuisset,
 Quam nobis, quid nunc esset vetus? aut quid haberet
 Quod legeret tereretque virum publicus usus?

1) De latinorum poetarum turba. Epist. II, 1.

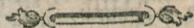
Romae dulce diu fuit, & solenne, reclusa
 Mane domo vigilare: clienti promere jura:
 Cautos nominibus certis expendere nummos:
 Majores audire: minori dicere, per quae
 Crescere res posset, minui damnosa libido.
 Mutavit mentem populus levis, & calet uno
 Scribendi studio: pueri patresque severi

Fronde

Fronde comas vincti cœnant, & carmina dicant.
 Ipse ego, qui nullos me affirmo scribere versus,
 Invenior Parthis mendacior, & prius oro
 Sole, vigil calamum, & chartas, & serinia poseo.
 Navem agere ignarus navis timet: abrotonum agro
 Non audet, nisi qui didicit, dare. Quod medicorum est,
 Promittunt medici: tractant fabrilla fabri.
 Scribimus indocti doctique Poëmata passim.
 Hic error tamen, & levis hæc infania quantas
 Virtutes habeat, sic collige: Vatis avarus
 Non temere est animus: versus amat, hoc studet unum:
 Detrimenta, fugas fervorum, incendia ridet:
 Non fraudem socio, puero-ve incogitat ullam
 Papillo: vivit filiquis & pane secundo,
 Militiæ quanquam piger & malus, utilis Urbi.
 Si das hoc, parvis quoque rebus magna juvari:
 Os tenerum pueri balbumque Poëta figurat:
 Torquet ab obscœnis jam nunc sermionibus aurem,
 Mox etiam pectus præceptis format amicis.
 Asperitatis, & invidiæ corrector, & ira:
 Recte facta refert: orientia tempora notis
 Instruit exemplis, inopem solatur & ægrum.

m) *De versibus severe emendandis.* Epist. II, 2.

Ridentur, mala qui componunt carmina: verum
 Gaudent scribentes, & se venerantur, & ultro,
 Si taceas, laudant, quicquid scripsere, beati.
 At qui legitimum cupiet fecisse poema,
 Cum tabulis animum censoris sumet honesti:
 Audebit, quæcunque parum splendoris habebunt,
 Et sine pondere erunt, & honore indigna ferentur,
 Verba movere loco: quamvis invita recedant,
 Et versentur adhuc intra penetralia Vestæ.

V
E
O
D
Y
h
O
U
H
D
a:
D
O
N
M
O
O
V
V
H
O
D
O
O
O
I
R
O
M
O
M
O
M
E

AB: 36 $\frac{7}{2}$

ULB Halle

004 078 896

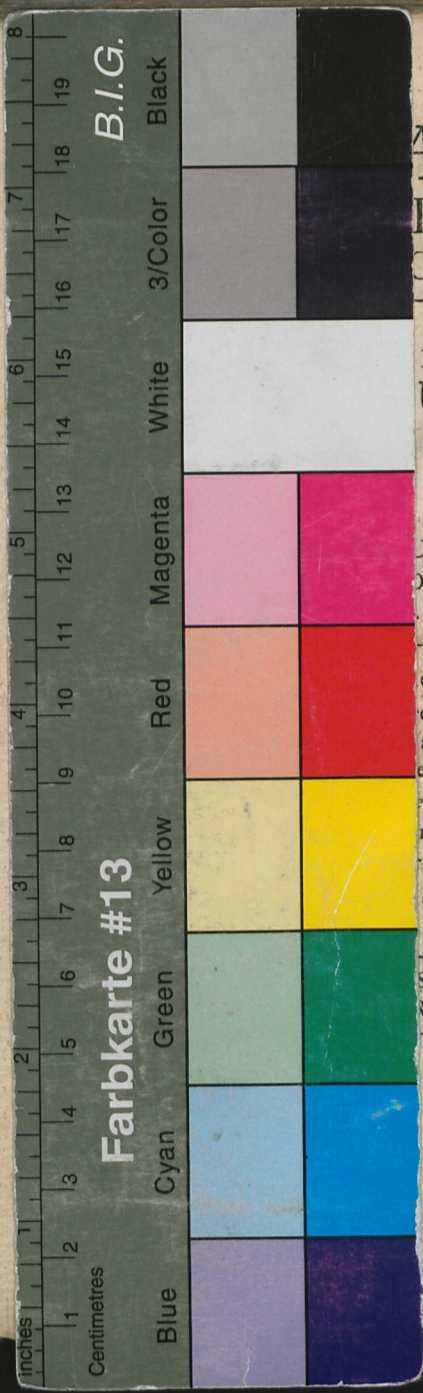
3

WIP

EDIA
PICA
CCI

ERE
U

BUS

UNDIS
OS EJUDEM

diolis, iisdem-
edentibus; inque
abuterentur toto;
e totius instar ha-
enum præptori-
no loqui sermone
riorum ope, solito
, si libuerit

SAVIENSI
RUM.

1775.

GYMN. HALB.

